

Generalitat de Catalunya
Departament d'Interior

Enquesta de convivència escolar i seguretat a Catalunya

Curs 2016 - 2017

Disseny mostral

L' Enquesta de convivència escolar i seguretat a Catalunya 2016-17 (a partir d'ara, ECESC) ha tingut una mostra efectiva de **8.749** alumnes distribuïda de la següent manera:

Per titularitat del centre:

- Centres públics: 5.740 (65,6%)
- Centres privats: 3.009 (34,4%)

Per curs:

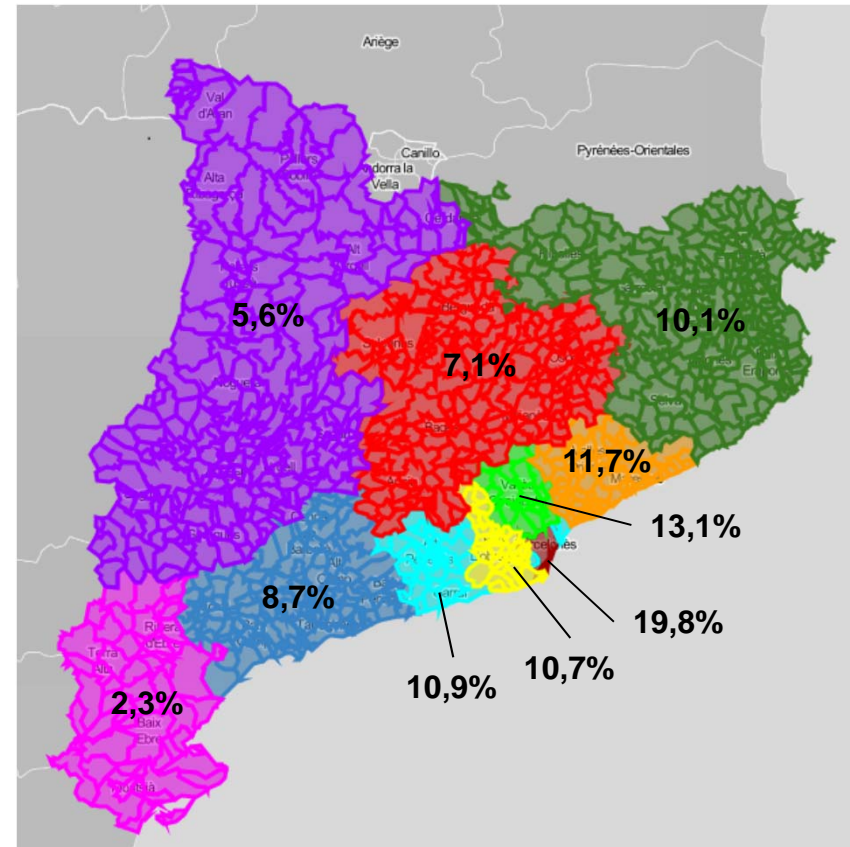
- 1r i 2n d'ESO: 3.063 (35%)
- 3r i 4t d'ESO: 2.801 (32%)
- Batxillerat i CFGM: 2.885 (33%)

Per sexe:

- Nois: 4.408 (50,4%)
- Noies: 4.341 (49,6%)

El marge d'error teòric global suposant m.a.s. i $p=q=0,5$ és de l'1%.

Distribució de la mostra pel territori:

Plantejament i objectius de l'estudi

La quarta edició de l' ECESC es va fer pels departaments d'Ensenyament i d'Interior durant el mes de novembre de 2016 per a conèixer l'evolució dels problemes de l'alumnat matriculat en ensenyaments secundaris obligatoris i post-obligatoris (ESO, Batxillerat i CFGM).

Ha estat una enquesta autoadministrada amb la qual es pretén conèixer:

- La relació amb el pare i la mare i amb el professorat
- Hàbits i valors
- Les relacions entre l'alumnat al centre educatiu:
 - Les víctimes
 - Els autors i les autores
- La victimització de l'alumnat:
 - Els robatoris
 - Les agressions físiques
 - Les agressions sexuals
- Actituds i comportaments
- El consum de tabac, alcohol i altres drogues

ECESC 2016-17

La relació amb el pare i la mare i amb el professorat

La relació amb el pare i la mare i amb el professorat

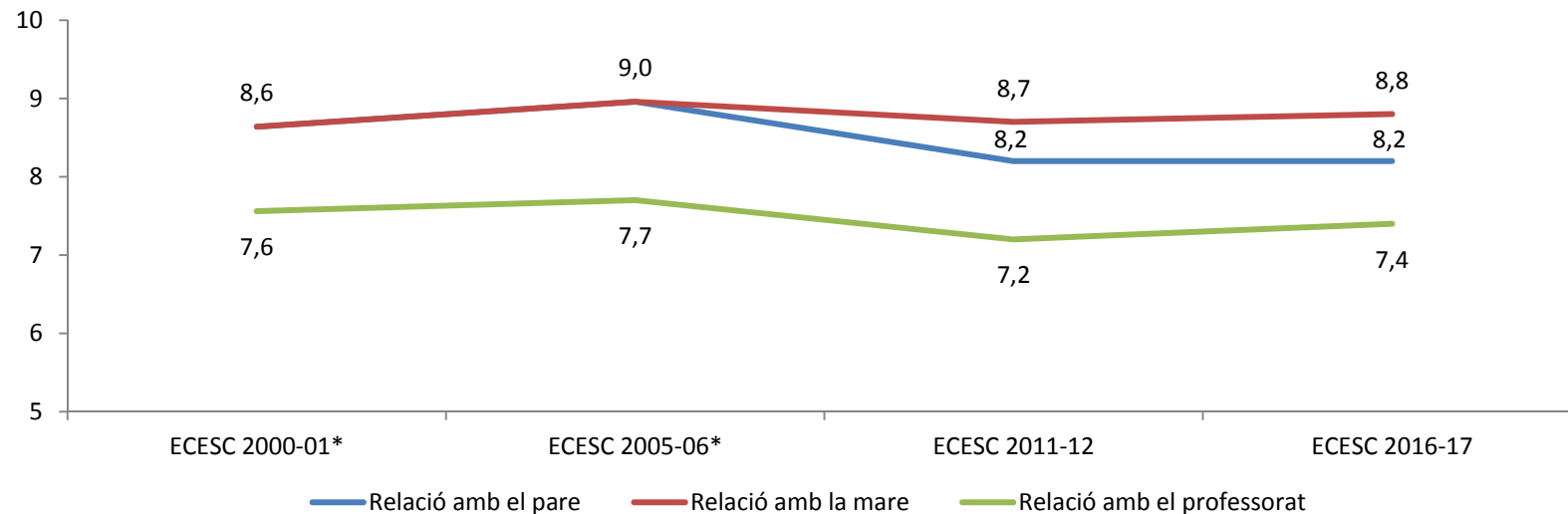
Pregunta:

Com és la relació amb el teu pare? / Com és la relació amb la teva mare?

EI CURS PASSAT, com era la relació amb els teus professors i professores?

A més edat, les relacions obtenen una puntuació mitjana més baixa. Amb tot, aquesta valoració supera els 7 punts a totes les edats.

Les valoracions mitjanes són de 8,2 amb el pare, de 8,8 amb la mare i de 7,4 amb el professorat.

* A les edicions del 2000-01 i 2005-06 es preguntava per la relació amb els pares conjuntament, no per separat com a les dues darreres edicions

La relació amb el pare i la mare i amb el professorat

Pregunta:

Creus que els teus pares et controlen?

Penses que els teus professors i professores et controlaven (el curs passat)?

S'ha incrementat el percentatge de l'alumnat que creu que tant els seus pares com el professorat el controlen tant com l'han de controlar.

En relació amb els pares, prop d'un 30% creu que els controlen més del que cal o massa. Cal destacar que s'ha incrementat el percentatge d'alumnat que creu que el professorat el controla menys del que cal, arribant al 23,6%.

Evolució nivell control dels pares

	ECESC 2011-12	ECESC 2016-17
Més del que cal	41%	29,4%
Tant com cal	50,6%	63,7%
Menys del que cal	8%	6,9%

Evolució nivell control del professorat

	ECESC 2011-12	ECESC 2016-17
Més del que cal	27,6%	18,4%
Tant com cal	51,6%	58%
Menys del que cal	20,8%	23,6%

ECESC 2016-17

Hàbits i valors

Hàbits i valors

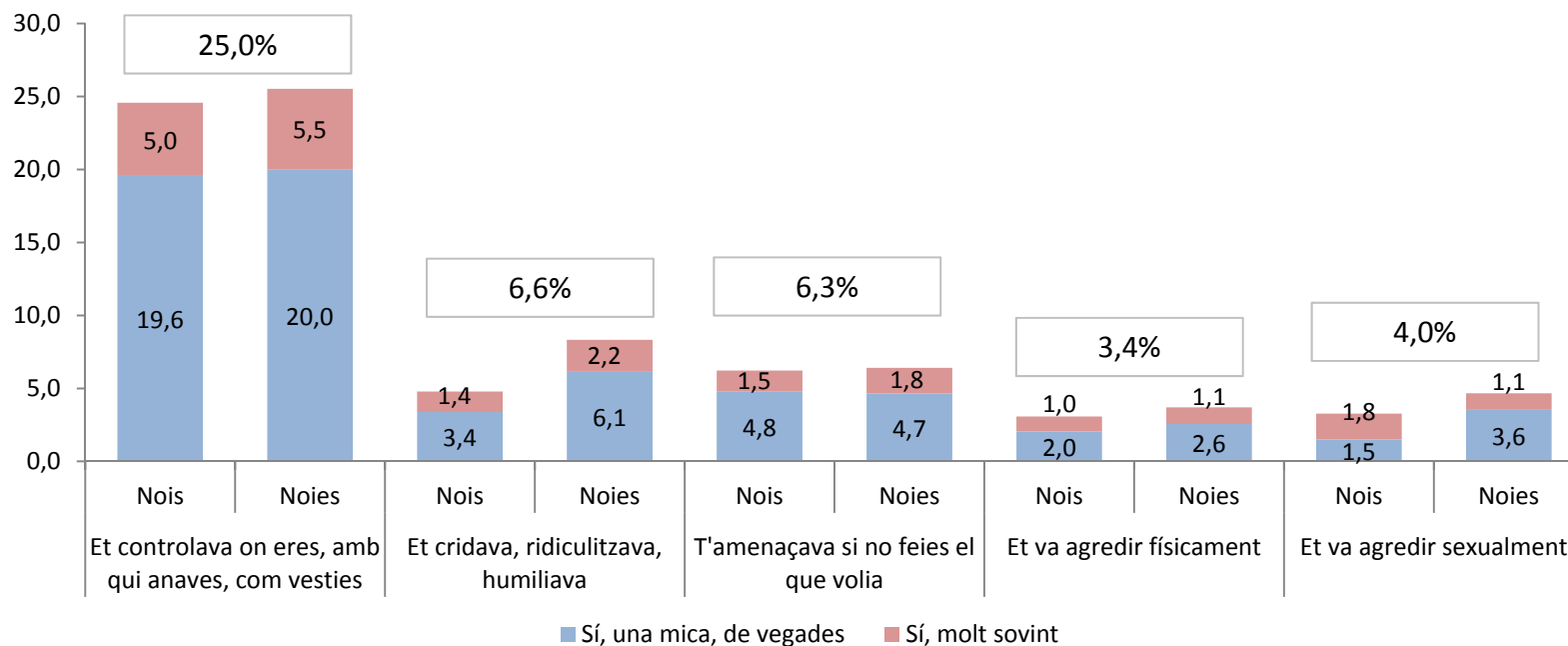
Pregunta:

Durant alguna d'aquestes relacions que vas tenir, la persona amb qui sorties...?

Experiència de les víctimes.

Aquesta pregunta la responen els i les alumnes que han mantingut una relació de parella durant un mínim d'un mes. Això és al voltant del 42% de tot l'alumnat.

Tot i que a la majoria no els ha passat res del que es pregunta, cal mencionar els percentatges que afirmen que els ha passat molt sovint.

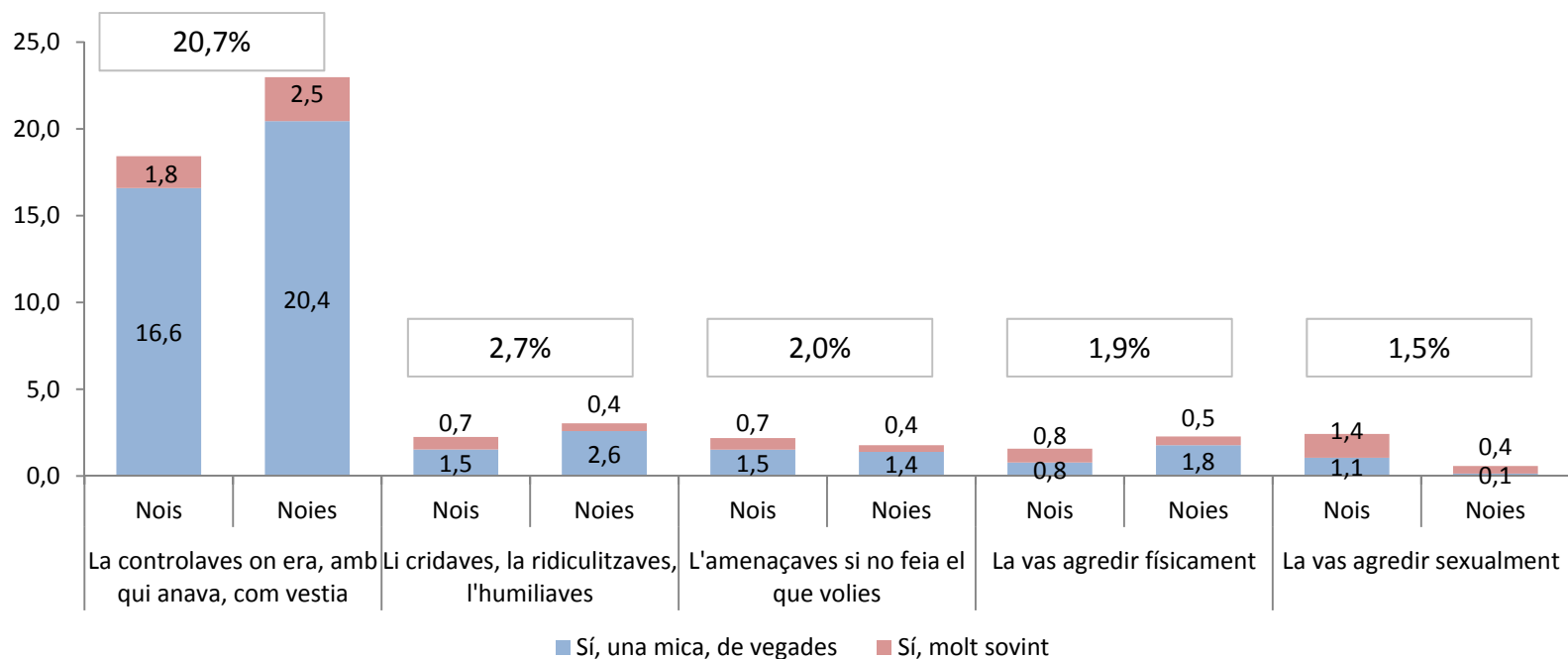
Hàbits i valors

Pregunta:

I tu, durant alguna d'aquestes relacions, a la persona amb qui sorties...?

Experiència dels/de les autor/es

Com en la pregunta anterior, pràcticament la totalitat dels alumnes preguntats afirma no haver fet cap acció negativa cap a les seves parelles. Tot i així, una petita part diu que les ha fet molt sovint.

ECESC 2016-17

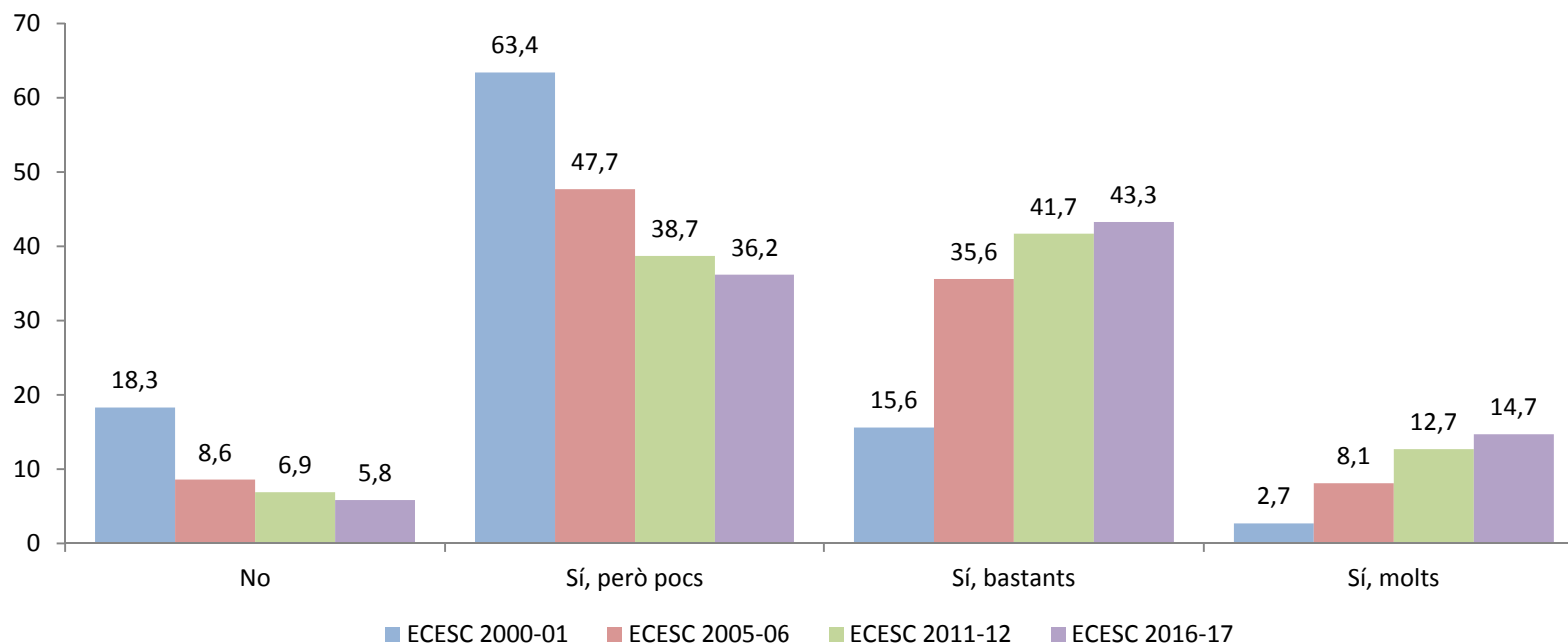
Les relacions entre l'alumnat al centre educatiu

Les relacions entre l'alumnat al centre educatiu

Pregunta:

En general, creus que hi ha alumnes maltractats als centres educatius de Catalunya?

La percepció que hi ha alumnes maltractats als centres educatius va en augment a cada nova edició de l'enquesta.

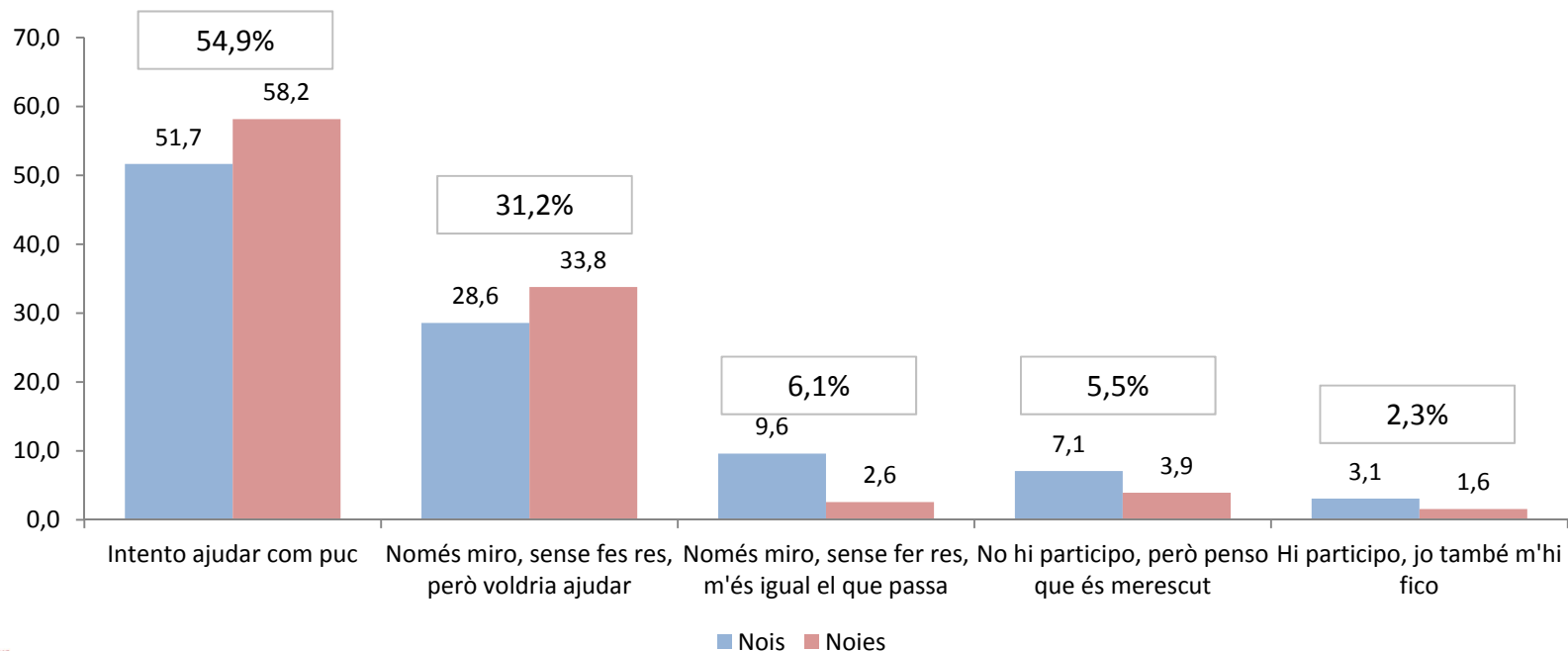

Les relacions entre l'alumnat al centre educatiu

Pregunta:

En general, quan veus que maltracten algun noi o noia del centre on estudies, tu què fas?

Un 64% dels alumnes diuen que han vist com maltractaven a algú del centre (ECESC 2011: 72%). D'aquests, la majoria ajuden o tenen la intenció d'ajudar (més les noies que els nois). Tanmateix, hi ha qui diu que s'hi afegeix o que sense participar-hi pensa que és merescut (més els nois que les noies).

Les relacions entre l'alumnat al centre educatiu

Pregunta:

I creus que hi havia nois o noies maltractats a la teva classe?

Tot i que prop del 95% dels alumnes creu que hi ha alumnes maltractats als centres educatius de Catalunya, tres de cada quatre pensen que aquests alumnes maltractats no es troben a la seva mateixa classe. Aquests valors es mantenen força estables a les diferents edicions de l'ECESC.

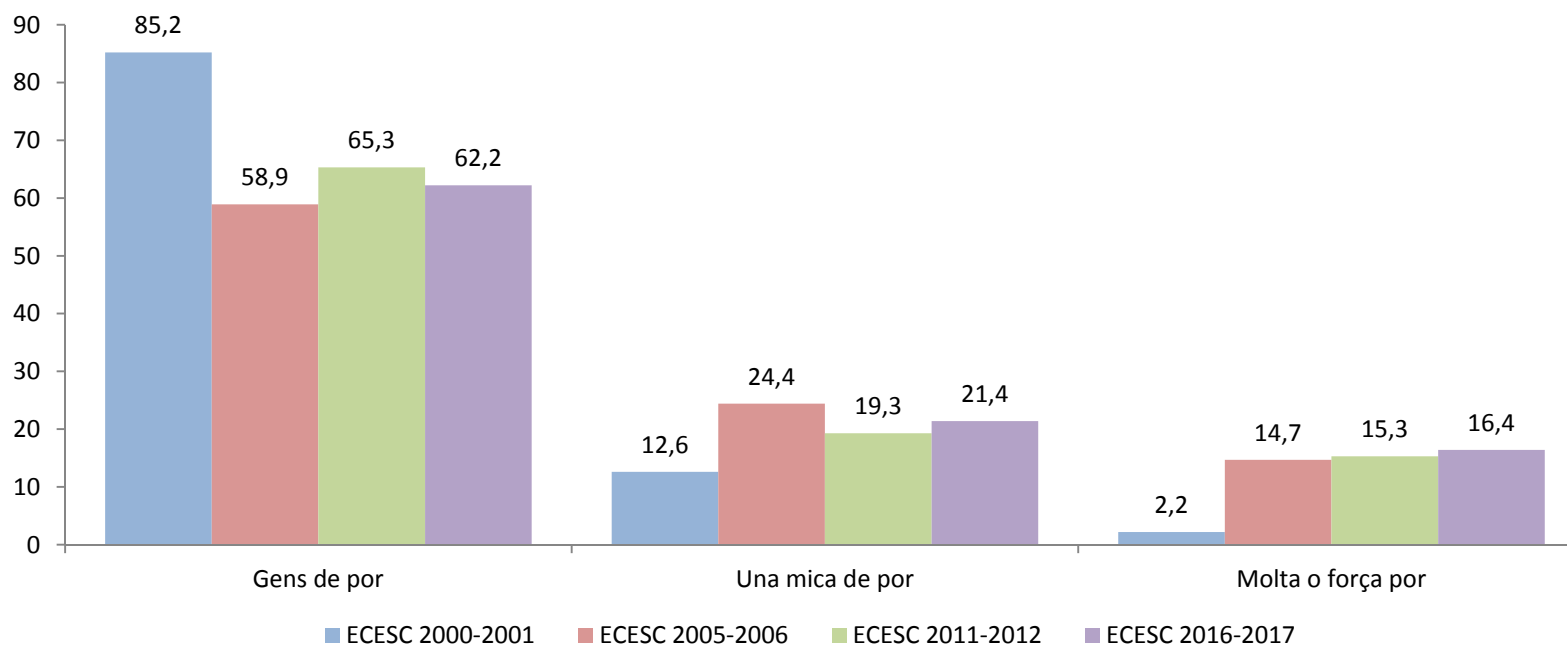

Les relacions entre l'alumnat al centre educatiu: les víctimes

Pregunta:

I a tu, et fa por que altres nois o noies del centre on estudies et maltractin durant aquest curs?

Tot i que més del 60% de l'alumnat afirma no tenir por a ser maltractat, s'ha de remarcar que hi ha més d'un 16% que diu que té força o molta por. Els nois se senten més segurs que les noies.

Les relacions entre l'alumnat al centre educatiu: les víctimes

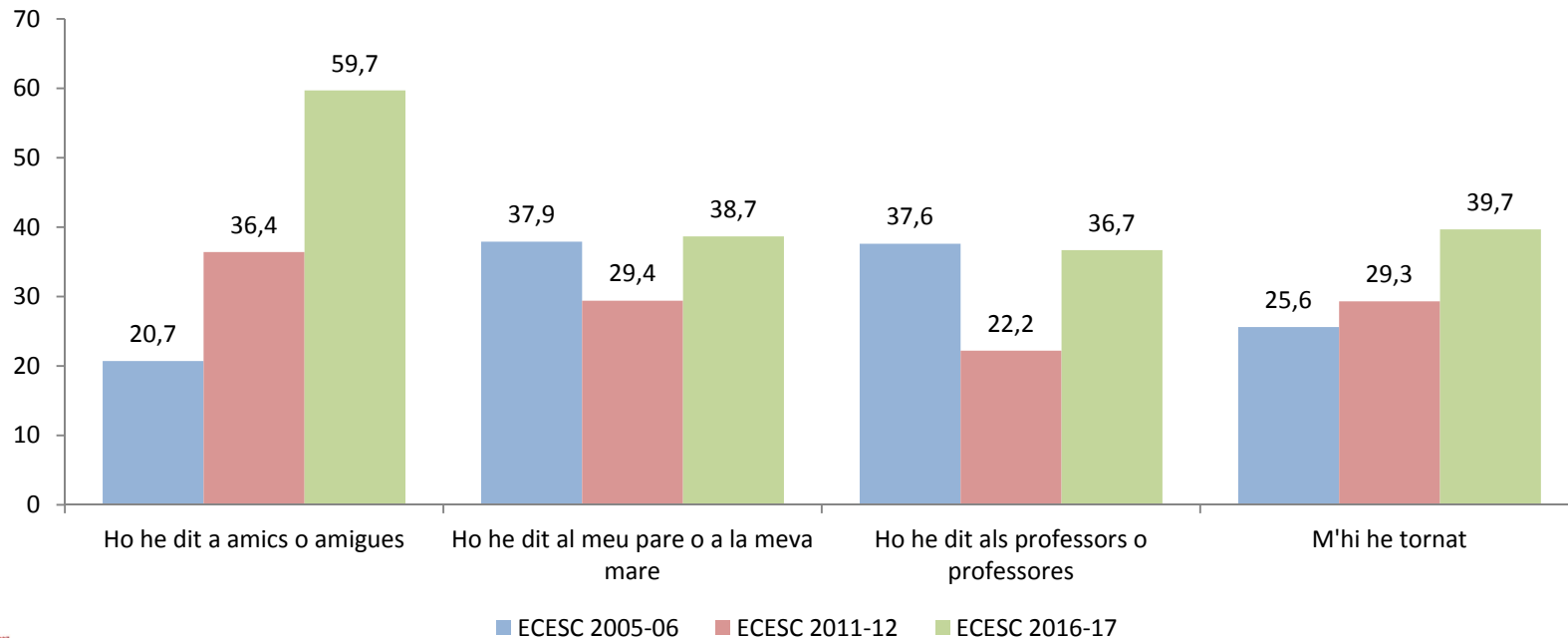
Pregunta:

I tu, què has fet quan altres alumnes s'han ficat amb tu per molestar-te?

S'han ficat amb un 42,4% dels alumnes per molestar-los.

El 60% dels alumnes a qui han molestat ho ha dit a amics o amigues. Prop del 39% ho ha dit al pare o a la mare i al voltant d'un 37% ho ha comunicat al professorat. Gairebé un 40% s'hi ha tornat (víctima reactiva).

La comunicació a amics i a adults ha augmentat considerablement respecte de l'edició anterior. També ha augmentat el percentatge d'aquells que s'hi han tornat.

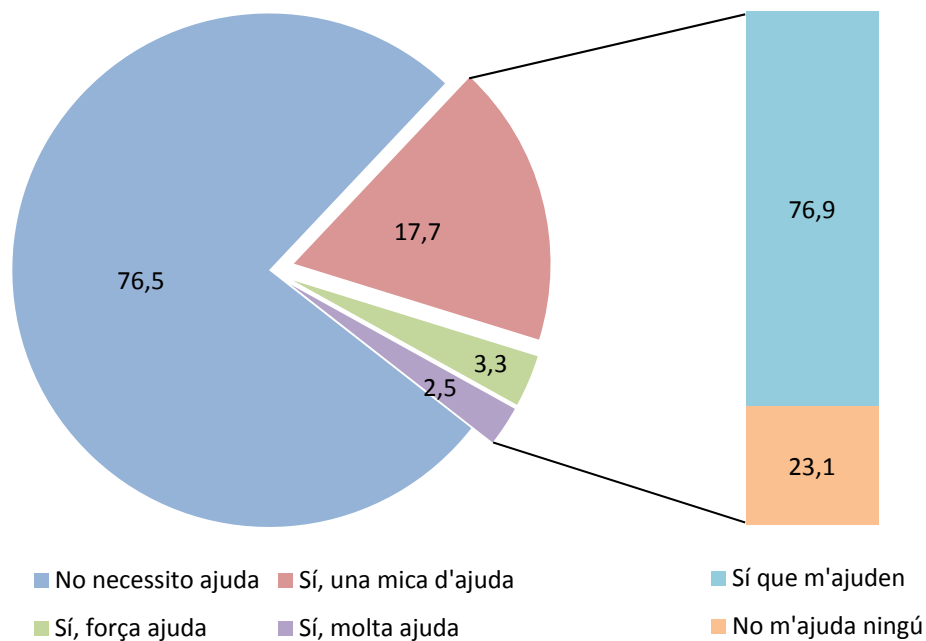
Les relacions entre l'alumnat al centre educatiu: les víctimes

Pregunta:

Et sembla que necessites ajuda per evitar que altres es fiquin amb tu per molestar-te?

Hi ha algú que t'ajudi quan altres alumnes es fiquen amb tu per molestar-te?

Un de cada quatre alumnes afirma necessitar ajuda per evitar que el molestin. D'aquests, el 77% rep ajuda.

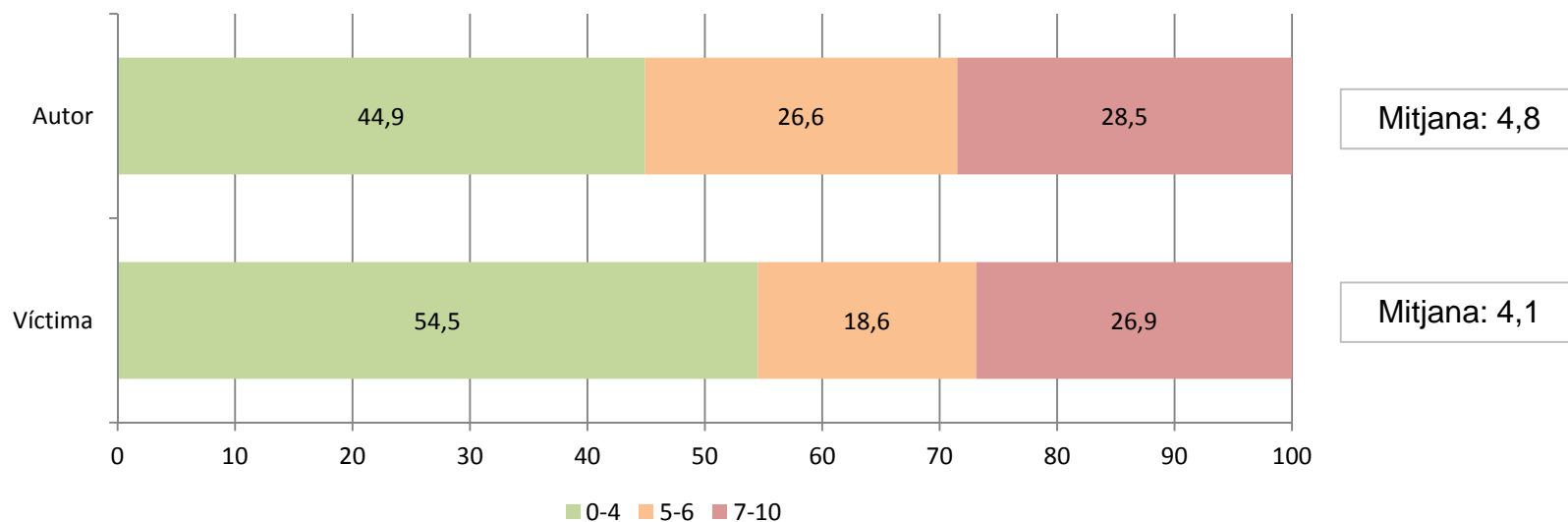

Les relacions entre l'alumnat al centre educatiu: les víctimes i els autors o les autores

Pregunta:

*Fins a quin punt et semblen importants totes les coses que et van fer per molestar-te?
Fins a quin punt et semblen importants les coses que els vas fer per molestar-los?
Valora-ho en una escala de 0 (no tenen gens d'importància) a 10 (en tenen moltíssima)*

Les víctimes donen una importància mitjana als fets soferts de 4,1 (ECESC 2011: 5,9), més baixa que la que donen els autors i les autores als seus actes que és de 4,8 (ECESC 2011: 4,8).

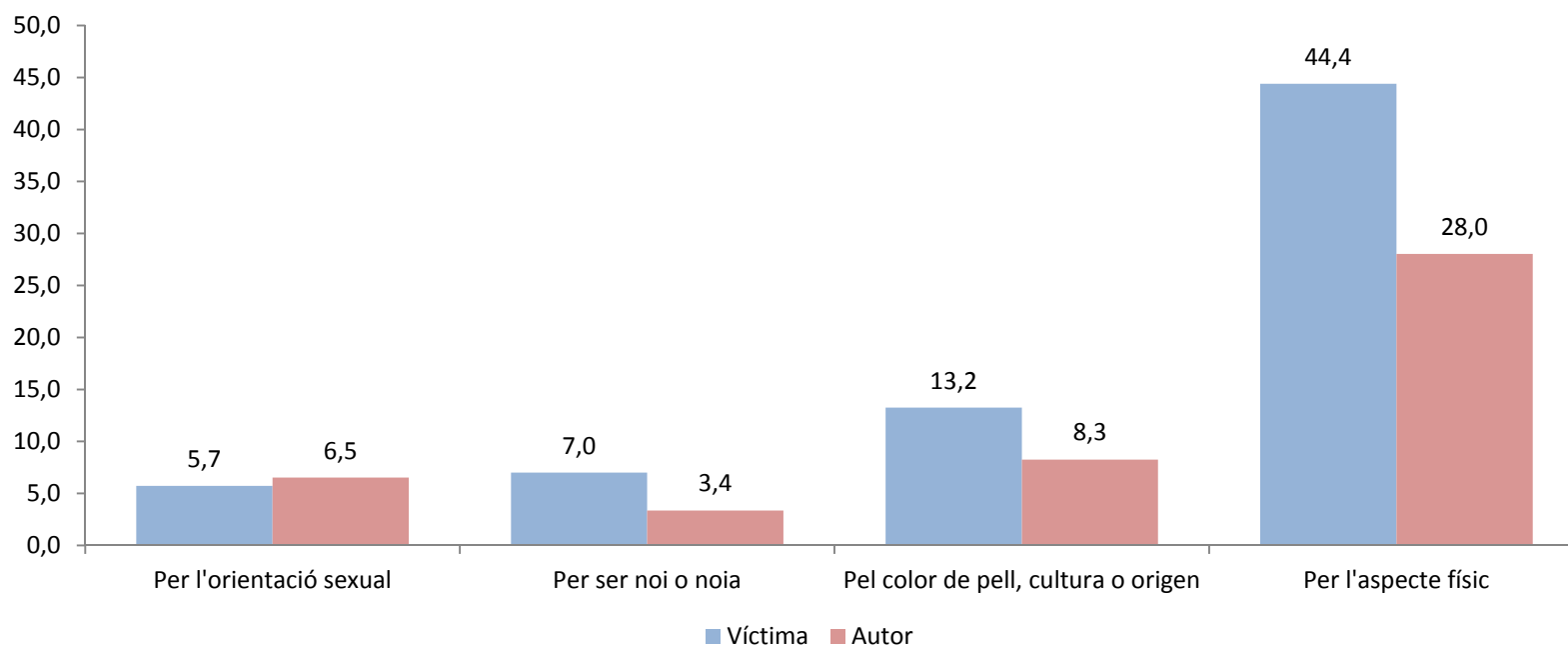
Les relacions entre l'alumnat al centre educatiu: les víctimes i els autors o les autores

Pregunta:

Quan es van ficar amb tu va ser per...?

Quan et vas ficar amb altres nois o noies per molestar-los va ser per...?

Víctimes i autors tenen visions similars dels motius pels quals es va produir el maltractament. Per ambdós, el motiu principal és l'aspecte físic.

Les relacions entre l'alumnat al centre educatiu: les víctimes i els autors o les autores

Maltractaments: accions negatives, independentment de la seva freqüència.

Assetjaments: accions negatives freqüents, una vegada o més a la setmana.

Un 47,5% d'alumnes no són ni víctimes ni autors d'accions negatives.

Una mica més de 42% són víctimes de maltractaments per part dels companys o de les companyes. Un 24% ha patit més d'un fet.

Un 10,4% dels alumnes han estat assetjats.

Víctimes de maltractaments
(42,4%)

Les relacions entre l'alumnat al centre educatiu: les víctimes i els autors o les autores

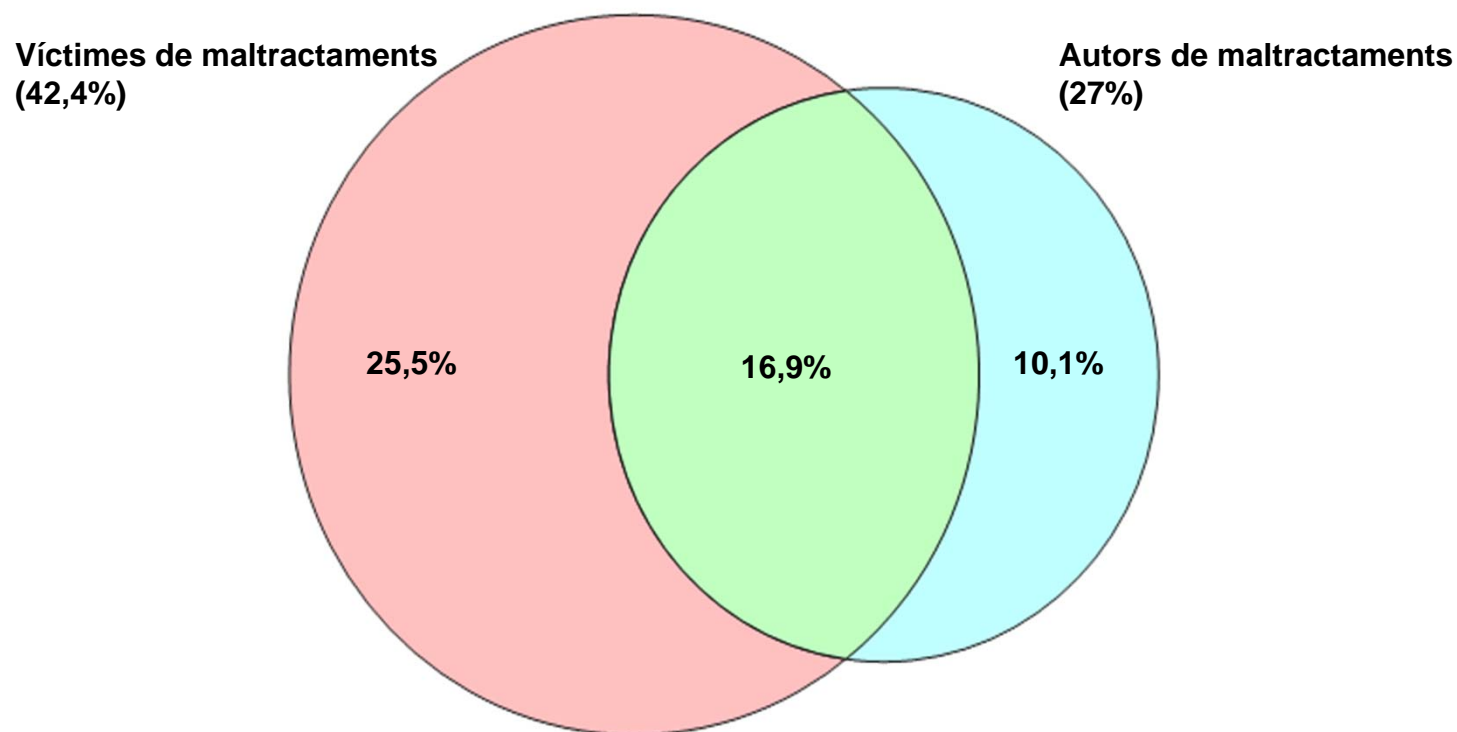
Maltractaments: accions negatives, independentment de la seva freqüència.

Assetjaments: accions negatives freqüents, una vegada o més a la setmana.

Un 47,5% d'alumnes no són ni víctimes ni autors d'accions negatives.

Un 27% d'alumnes són autors de maltractaments.

Gairebé un 17% dels alumnes són, a la vegada, víctimes i autors.

ECESC 2016-17

**La victimització de l'alumnat:
Els robatoris**

La victimització de l'alumnat: els robatoris

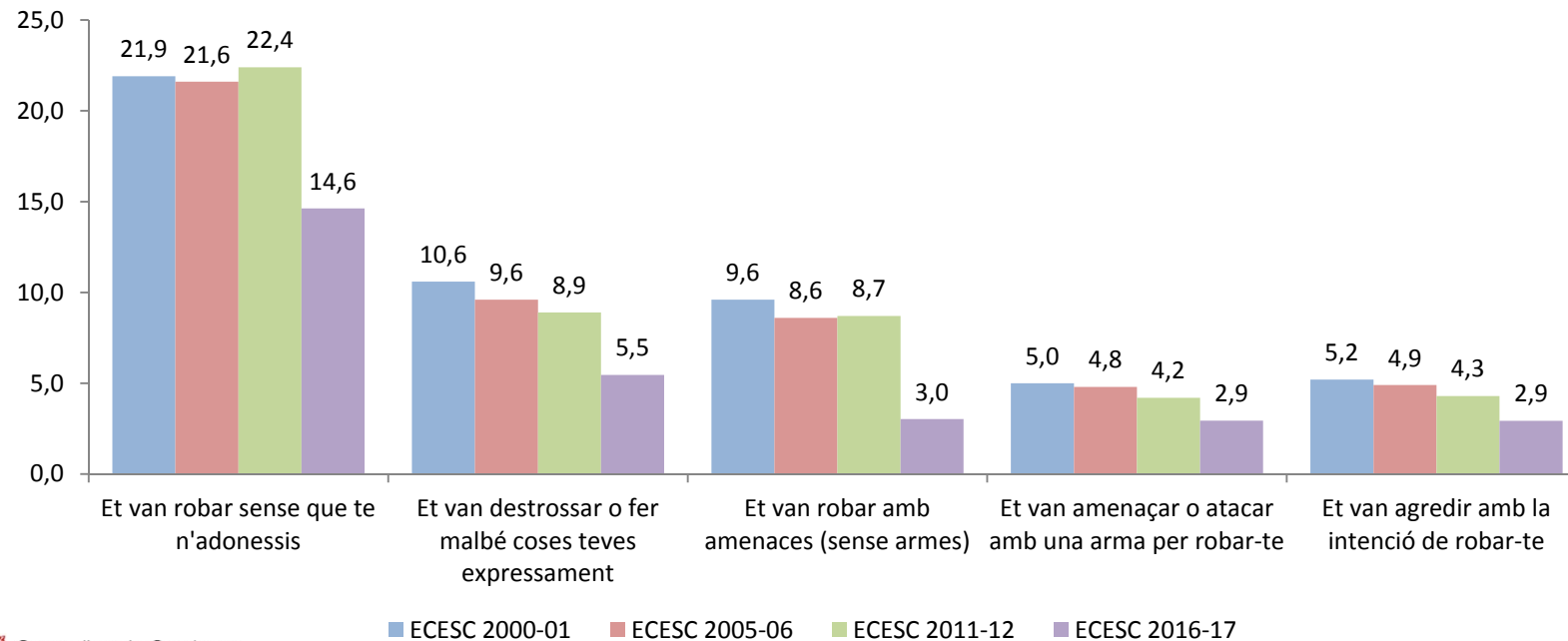
Pregunta:

I a tu, personalment, durant el curs passat o les vacances d'estiu et van fer alguna d'aquestes coses?

Un 20% dels alumnes han patit algun robatori. D'aquests, el 5,4%, més d'un cop (l'1%, 4 vegades o més).

El fet que han patit més alumnes són els robatoris sense que se n'adonessin, amb un 14,6% de l'alumnat. El segueixen les destrosses intencionades amb un 5%.

Tots els percentatges disminueixen significativament respecte de les edicions anteriors.

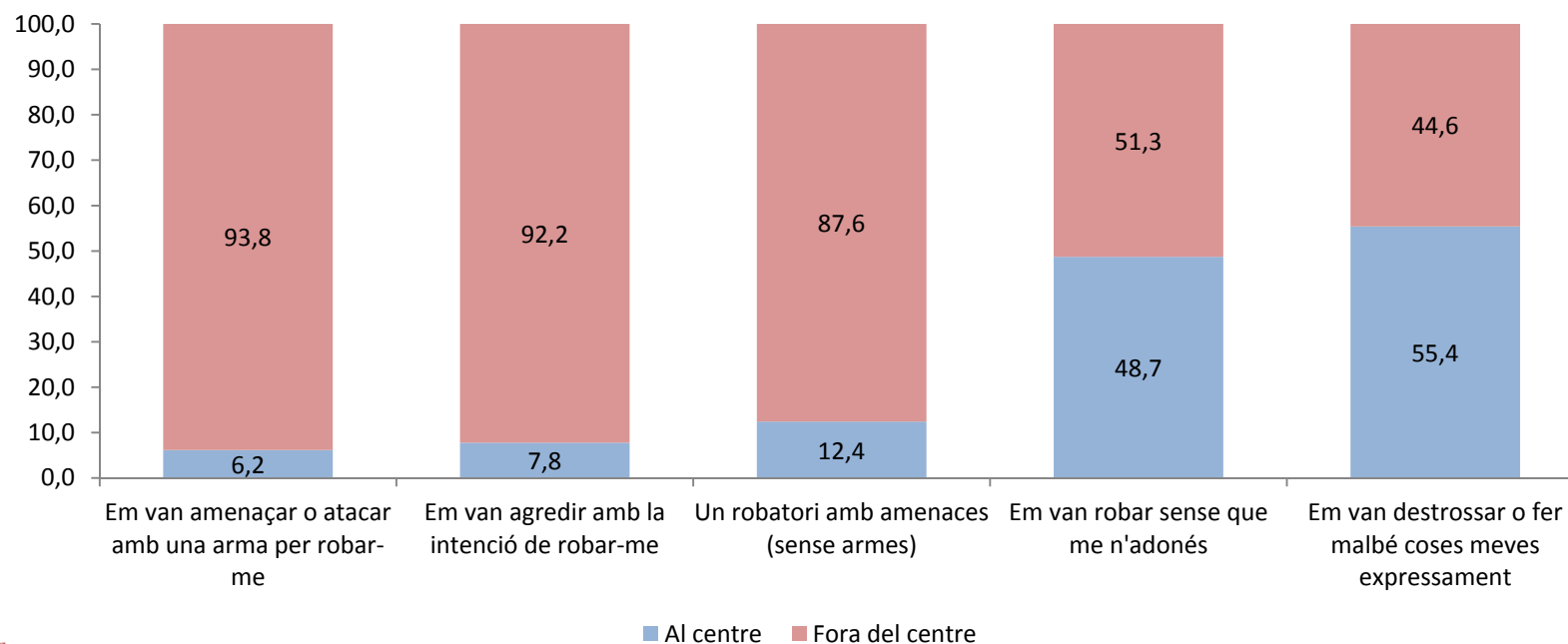
La victimització de l'alumnat: els robatoris

Pregunta:

On va passar?

El 60% dels fets han passat fora del centre on estudiaven.

Els robatoris amb amenaces (amb i sense armes) i les agressions amb la intenció de robar s'han produït majoritàriament fora del centre (al voltant del 90%).

La victimització de l'alumnat: els robatoris

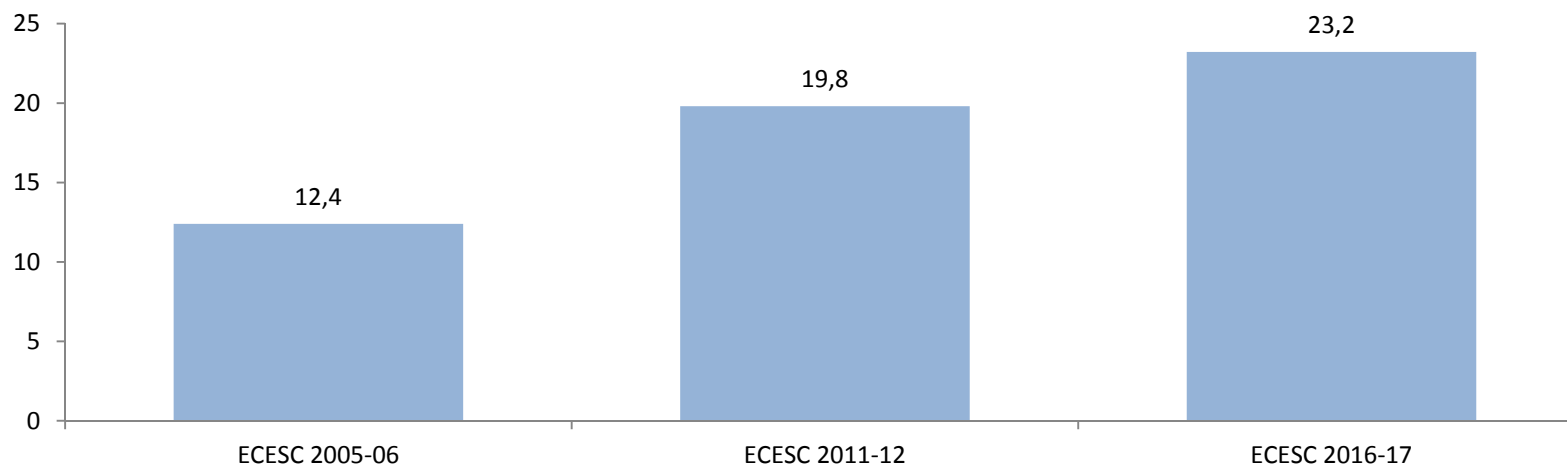
Pregunta:

Aquests fets s'han denunciat davant la policia o el jutjat?

Tres de cada quatre fets no s'ha denunciat davant la policia o el jutjat. Tot i així, s'han denunciat més que a l'edició anterior de l'enquesta.

Les noies denuncien més que els nois. Els alumnes de centres privats ho fan més que els de centres públics. I amb nivell d'estudis més elevat, els fets es denuncien més.

Sí, s'ha denunciat

ECESC 2016-17

**La victimització de l'alumnat:
Les agressions físiques**

La victimització de l'alumnat: les agressions físiques

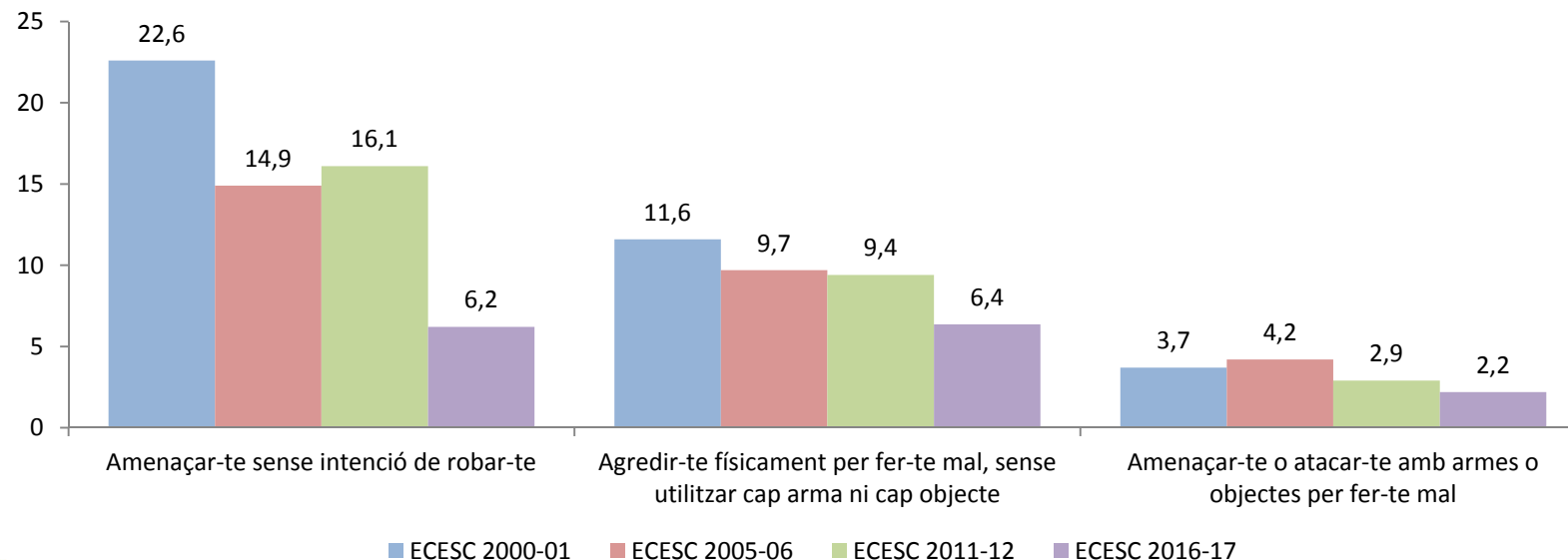
Pregunta:

I a tu, personalment, durant el curs passat o les vacances d'estiu, et van fer alguna d'aquestes coses?

Un 10% dels alumnes han patit alguna agressió física. D'aquests, el 3%, més d'un cop (l'1%, força o moltes vegades).

Els fets que més han sofert els alumnes van ser les agressions físiques per fer mal (6,4%) i les amenaces sense intenció de robar (6,2%).

Són els nivells més baixos que s'han registrat de les quatre edicions de l'enquesta.

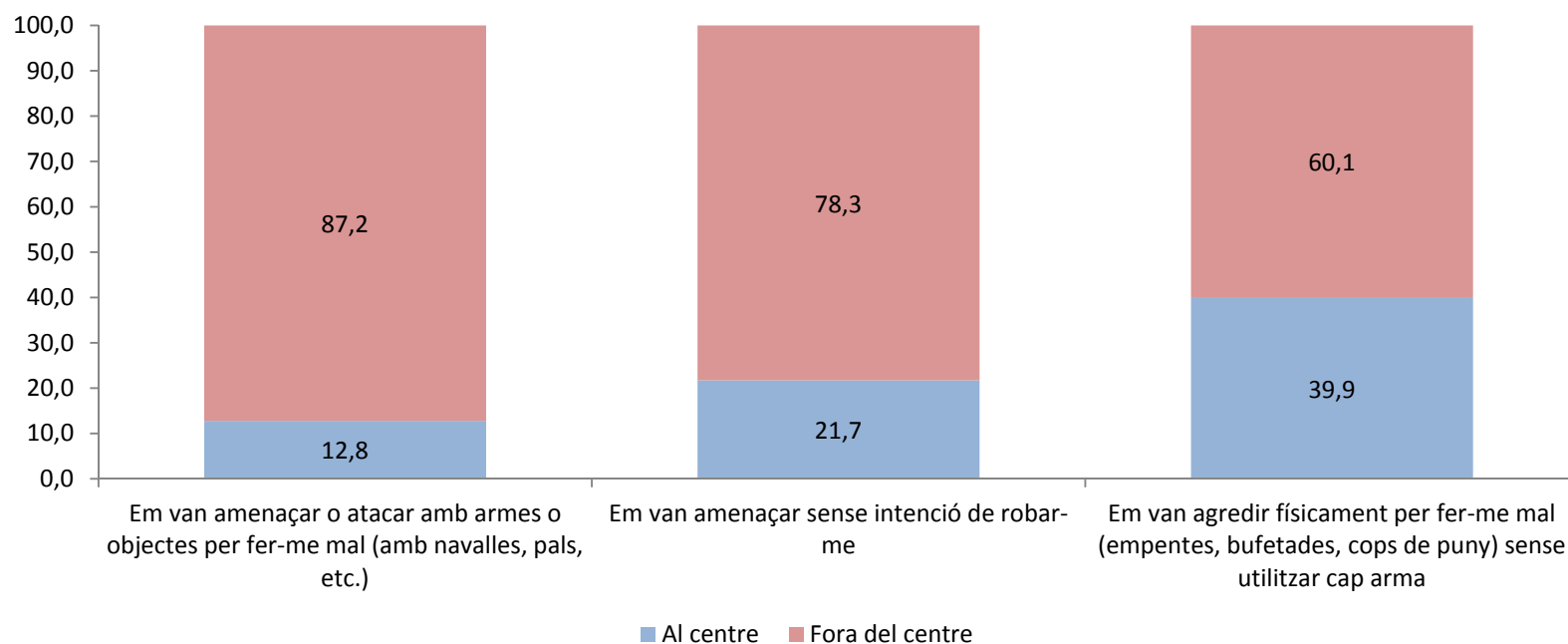
La victimització de l'alumnat: les agressions físiques

Pregunta:

On va passar?

El 70% dels fets va passar fora del centre escolar.

Les amenaces o atacs amb armes o objectes per fer mal van passar en més del 87% fora del centre.

La victimització de l'alumnat: les agressions físiques

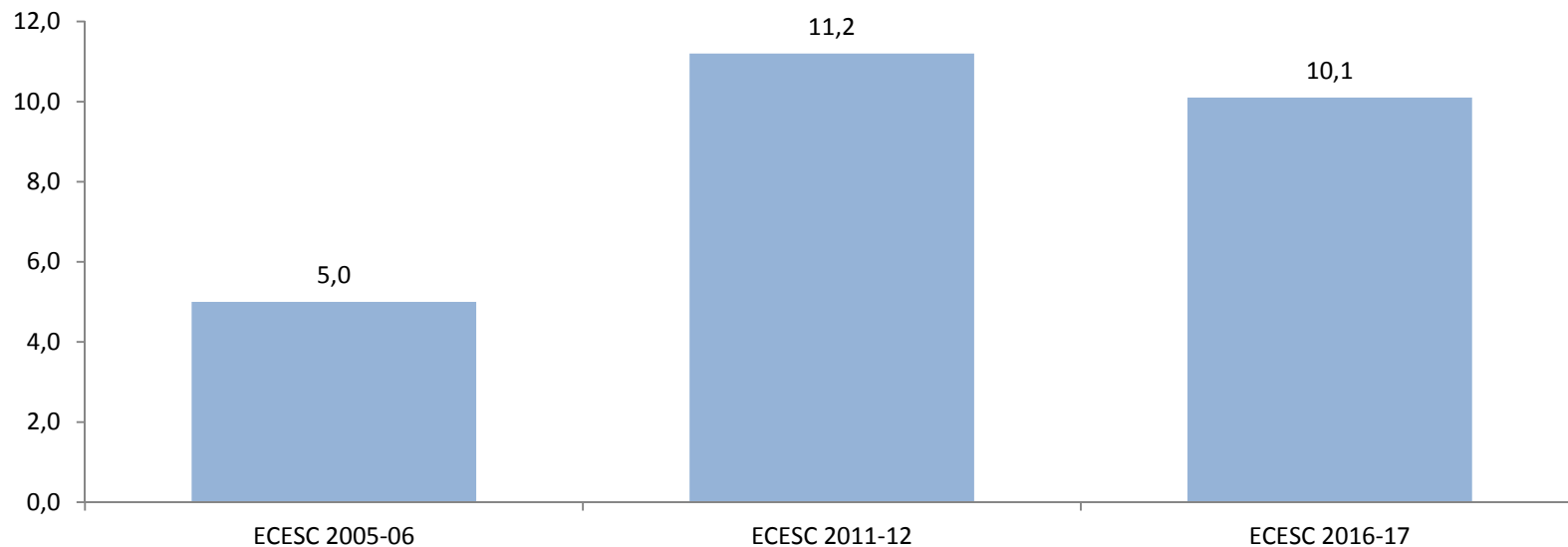
Pregunta:

Aquests fets s'han denunciat davant la policia o el jutjat?

El nivell de denúncia dels fets supera lleugerament el 10% i es queda per sota del que es va recollir a l'edició anterior (11,2%).

Nois i noies denuncien per igual. Les víctimes que estudien en centres públics denuncien més que les de centres privats. Els alumnes de primer i segon d'ESO són els que més denuncien, seguits dels que estan cursant Batxillerat o CFGM.

Sí, s'ha denunciat

ECESC 2016-17

**La victimització de l'alumnat:
Les violències sexuals**

La victimització de l'alumnat: les violències sexuals

Pregunta:

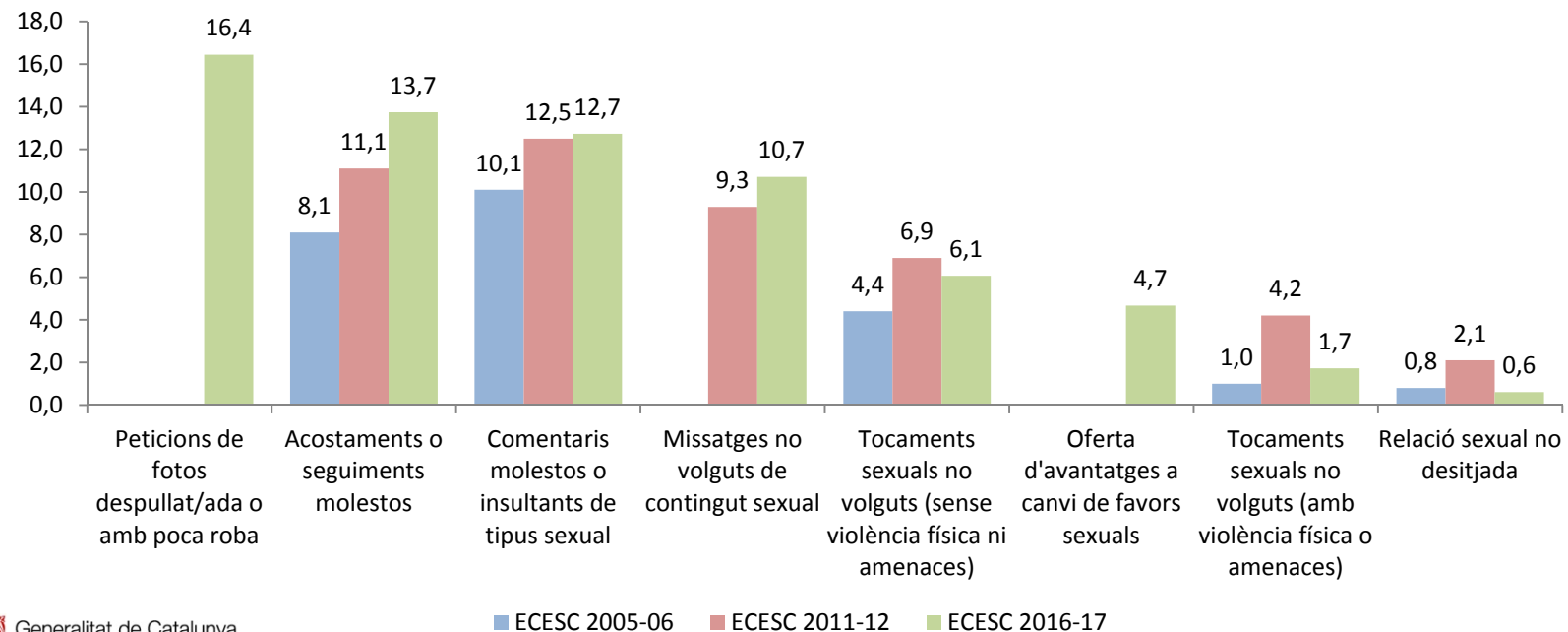
I a tu, personalment, durant el curs passat o les vacances d'estiu, et van fer alguna d'aquestes coses?

Un 30% dels alumnes han patit alguna agressió sexual (el 7%, força o moltes vegades). D'aquests, el 15%, han patit més d'un fet.

El 19% dels alumnes han patit algun dels fets digitalment.

El fet que té més incidència són les peticions de fotos despullat/ada o amb poca roba. En tots els casos, les noies estan més victimitzades.

Destacar les relacions sexuals no desitjades, que afecten al 0,6% de l'alumnat (dues terceres parts són noies).

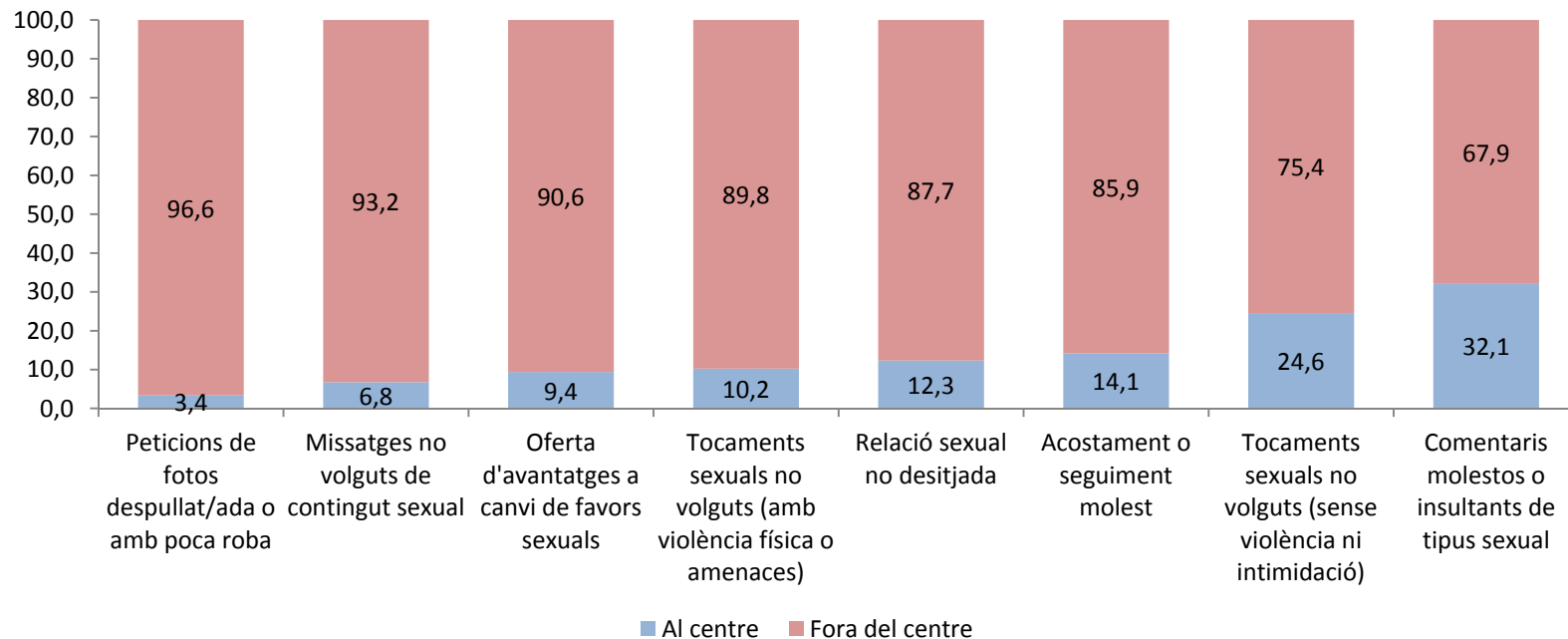
La victimització de l'alumnat: les violències sexuals

Pregunta:

On va passar?

El 85% dels fets va passar fora del centre escolar.

Els fets que més passen dins dels centres educatius són els comentaris molestos o insultants i els tocaments sexuals no volguts (sense violència física ni intimidació).

La victimització de l'alumnat: les violències sexuals

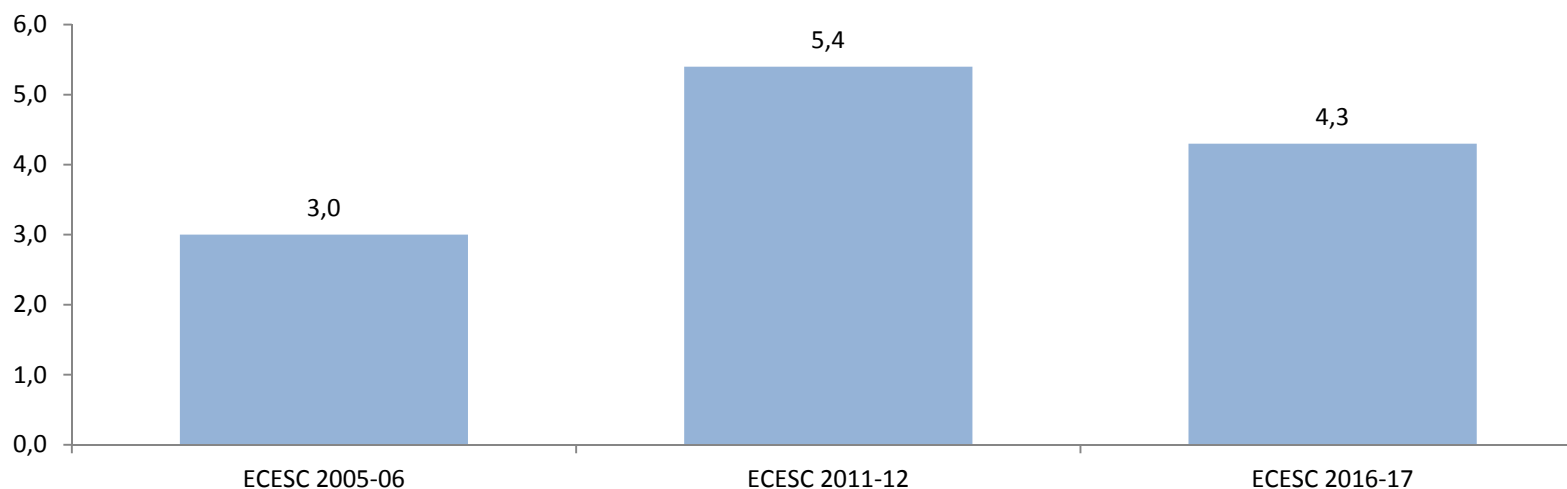
Pregunta:

Aquests fets s'han denunciat davant la policia o el jutjat?

Només el 4,3% dels fets s'ha denunciat, menys que a l'edició anterior. Els nivells més alts de denúncia es troben en els fets que han comportat contacte (relacions sexuals no desitjades i tocaments sexuals no volguts – amb o sense violència -), que són també els fets més importants per les víctimes.

Els nois denuncien aquests fets més que les noies. Gairebé no hi ha diferència entre els centres públics i privats. Les víctimes que cursen primer i segon d'ESO són les que més denuncien.

Sí, s'ha denunciat

ECESC 2016-17

Actituds i comportaments

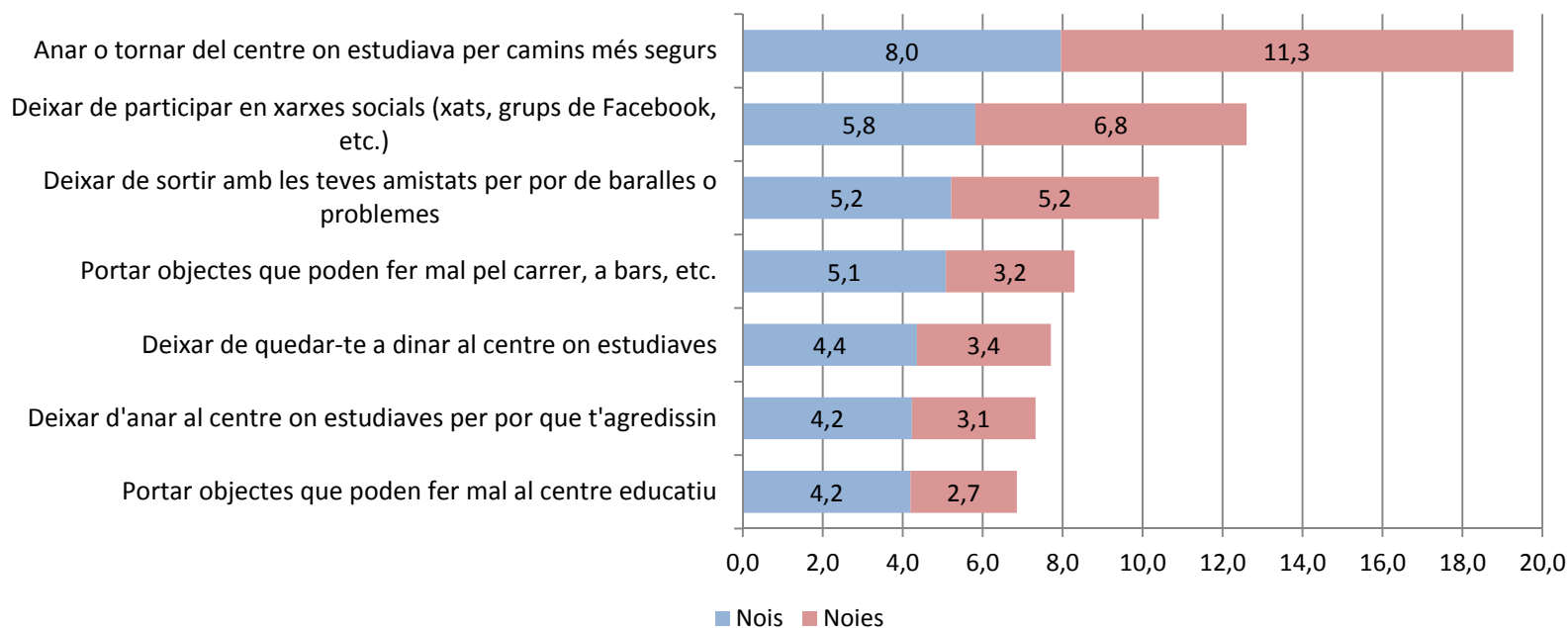
Actituds i comportaments

Pregunta:

Durant el curs passat o les vacances d'estiu, vas fer alguna d'aquestes coses per POR que t'agredissin?

Un 29% dels alumnes afirmen haver fet alguna cosa per por a ser agredit.

La mesura preventiva més usada pels alumnes va ser buscar camins més segurs d'anar o tornar al centre educatiu (19%). Un 12% va deixar de participar en xarxes socials per por a ser agredits.

Actituds i comportaments

Pregunta:

Durant el curs passat o les vacances d'estiu vas:

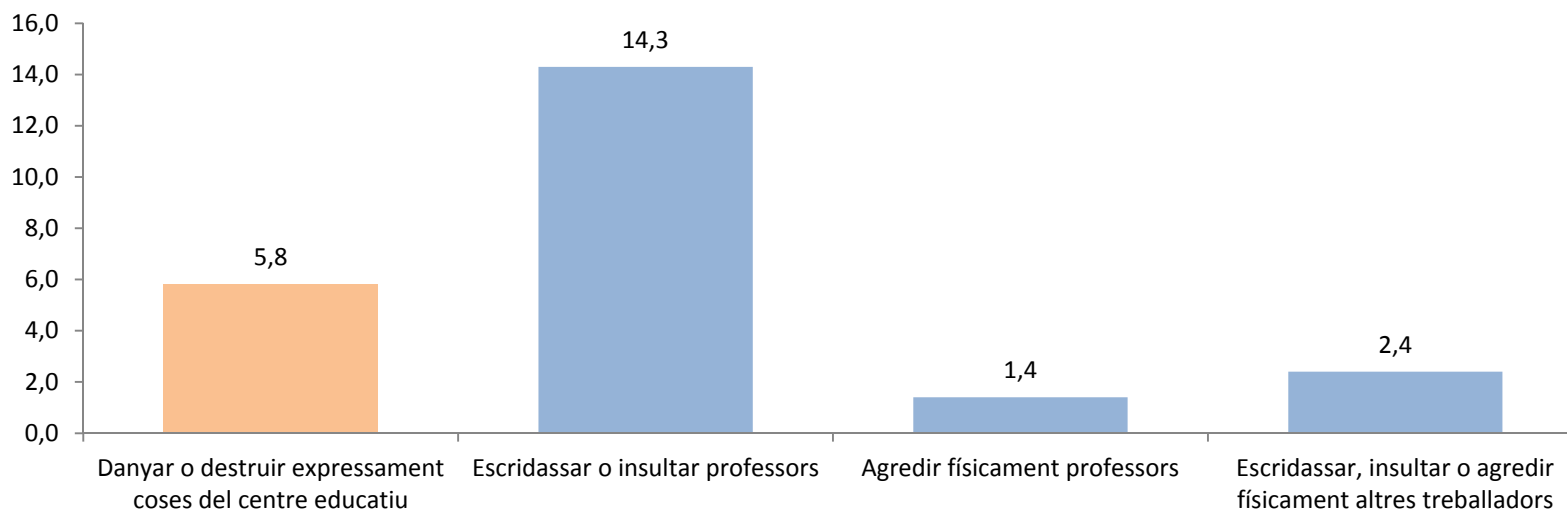
danyar o destruir expressament alguna cosa del centre educatiu?

faltar al respecte a algun professor o professora? O vas escridassar, insultar o agredir físicament alguna persona que treballa al centre on estudies (i que no fos professor/a o alumne/a)?

Els danys intencionats es van focalitzar en els lavabos i altres instal·lacions del centre (81% dels qui afirmen haver provocat danys).

Més d'un 14% dels alumnes afirma haver escridassat o insultat al professorat i poc més de l'1% els va agredir físicament.

De la resta de personal del centre, les accions van fer-se principalment a personal d'administració, ... o a monitors de menjador i activitats extraescolars.

Actituds i comportaments

Pregunta:

Durant el curs passat o les vacances d'estiu, vas fer alguna d'aquestes coses...?

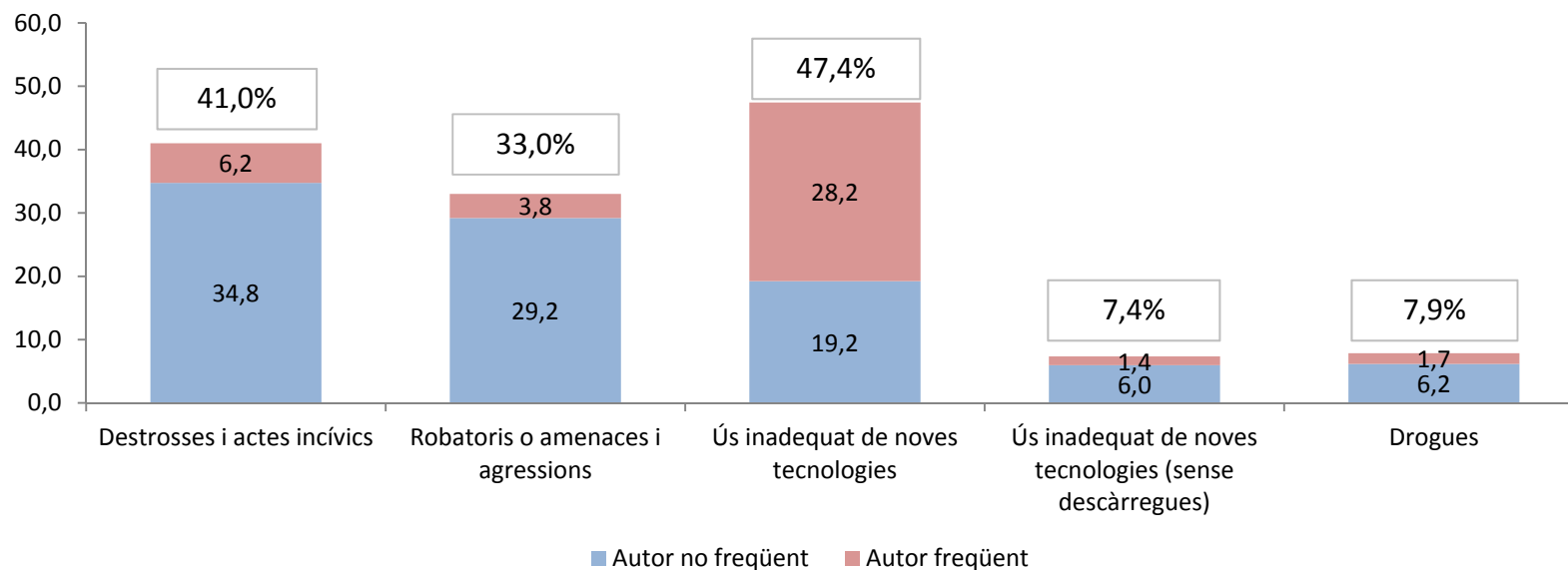
Gairebé la meitat dels alumnes reconeixen haver fet un ús inadequat de les noves tecnologies.

D'aquestes, el fet principal són les descàrregues il·legals (47,4%)

Un 41% ha fet destrosses o actes incívics.

Un 33% ha robat, amenaçat o agredit.

Un 8% va ajudar a aconseguir drogues a companys del centre.

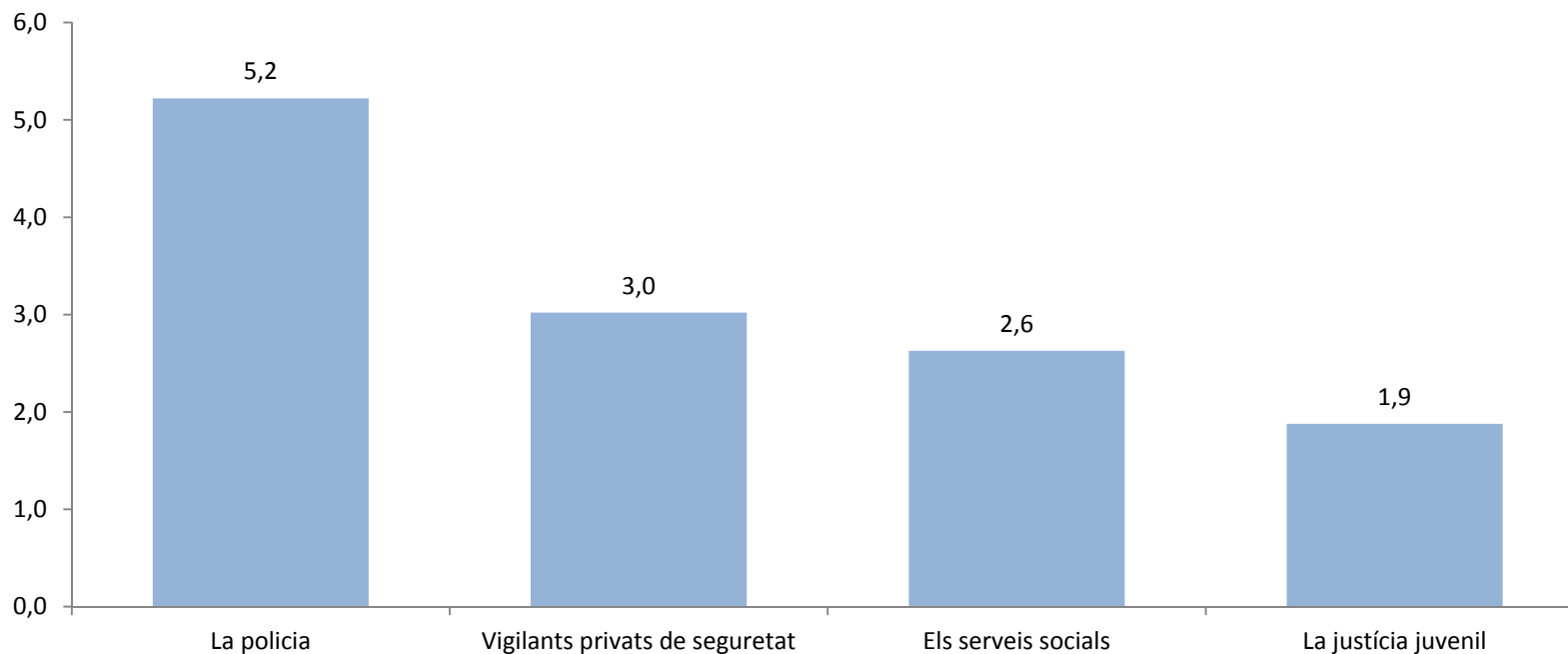

Actituds i comportaments

Pregunta:

Per algun d'aquests fets, van haver d'intervenir...?

Per aquests fets, la policia va haver d'intervenir en un 5% dels casos. Aquestes intervencions només van ser efectives en un 39% dels casos (van deixar de fer el que feien). Els vigilants privats de seguretat, els serveis socials i la justícia juvenil van intervenir en el 3%, el 2,6% i l'1,9% dels casos, respectivament.

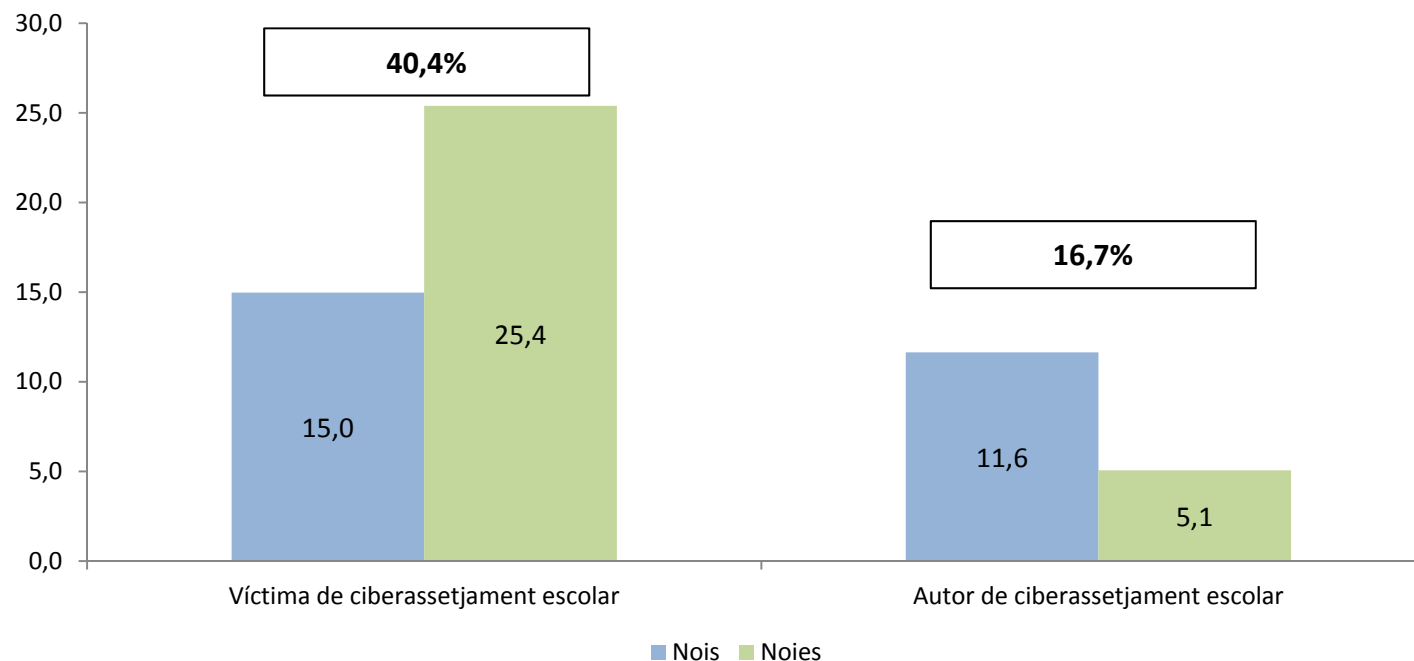
ECESC 2016-17

**La victimització de l'alumnat:
ciberbullying**

Ciberassetjament escolar

El nombre d'alumnes que han patit assetjament escolar a través de les xarxes socials, està per sobre del 40%. Les víctimes, majoritàriament, són noies.

En canvi, els autors representen un percentatge bastant inferior (gairebé el 17%) i són principalment nois.

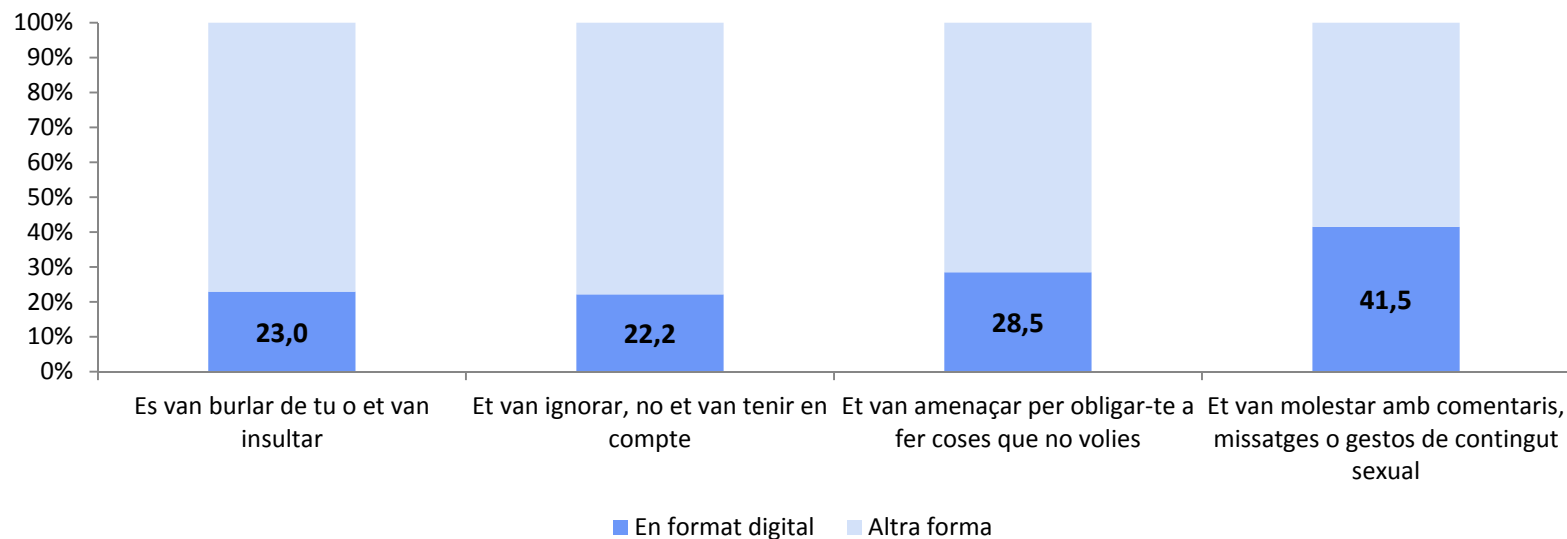

Ciberbullying

Maltractaments en el centre escolar

Entre els tipus de maltractaments analitzats, en què la víctima els havia pogut patir presencialment, en paper o a través de mitjans digitals, el que més es dona en aquest darrer format, són els comentaris i missatges de contingut sexual, que passen en més del 40% dels casos.

Tot i això, en la resta de maltractaments analitzats, l'ús del format digital ja supera el 20%.

ECESC 2016-17

El consum de tabac, alcohol i drogues

El consum de tabac, alcohol i altres drogues

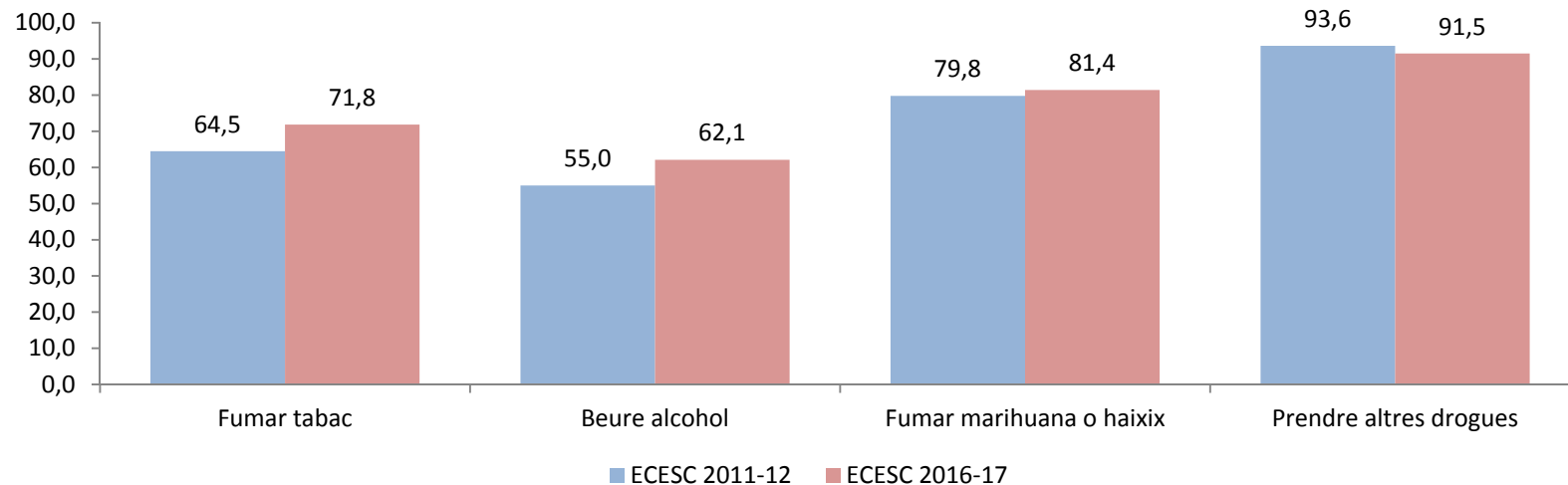
Pregunta:

Creus que és perillós prendre les substàncies següents?

El consum d'altres drogues és el que els alumnes perceben com a més perillós. El segueixen el consum de marihuana o haixix, el de tabac i, per últim, el consum d'alcohol. Els nois no perceben tant perill en aquests consums com les noies.

La percepció del perill és més alta per a totes les substàncies que a l'edició anterior excepte per a les altres drogues.

Bastant o molt perill

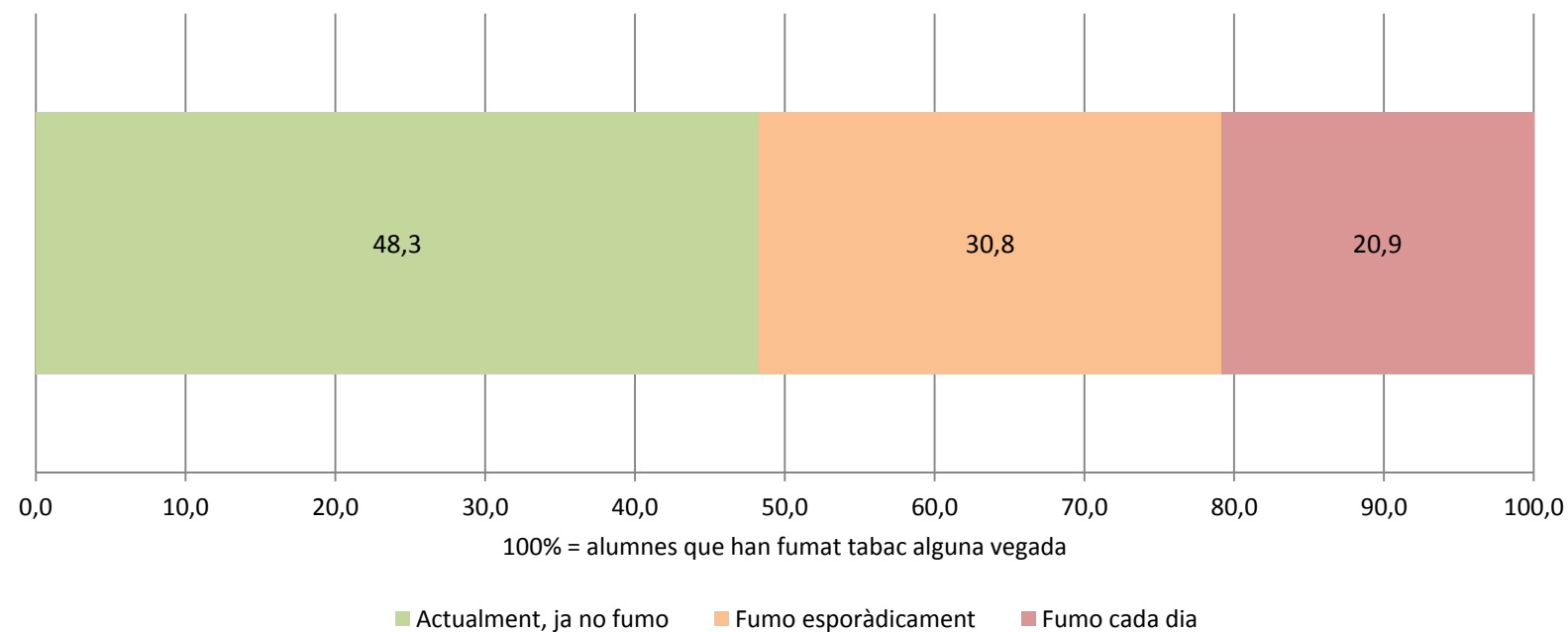
El consum de tabac, alcohol i altres drogues

TABAC

El 35,5% de l'alumnat afirma que ha fumat tabac alguna vegada.

L'edat mitjana en que els alumnes van fumar tabac per primera vegada és gairebé els 14 anys (13,8).

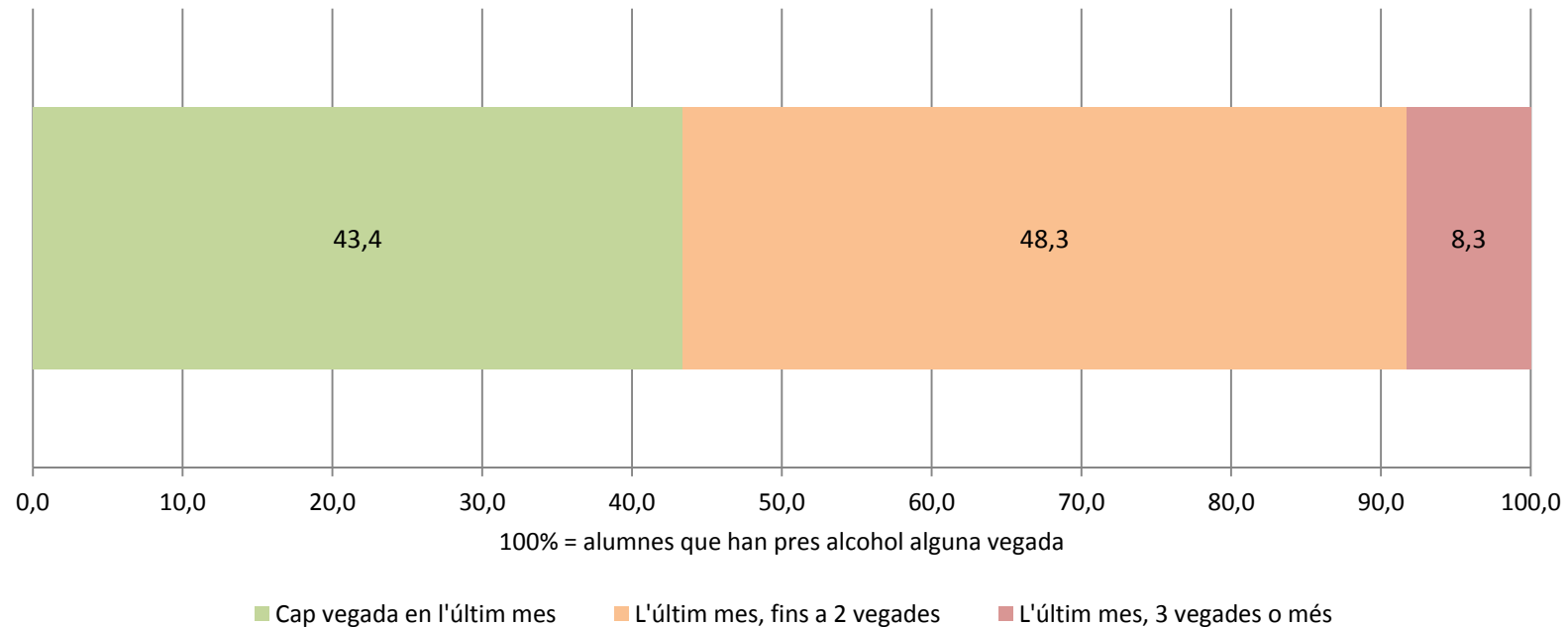
Gairebé el 21% **dels que han fumat alguna vegada** diu que actualment fuma cada dia.

El consum de tabac, alcohol i altres drogues

BEGUDES ALCOHÒLIQUES

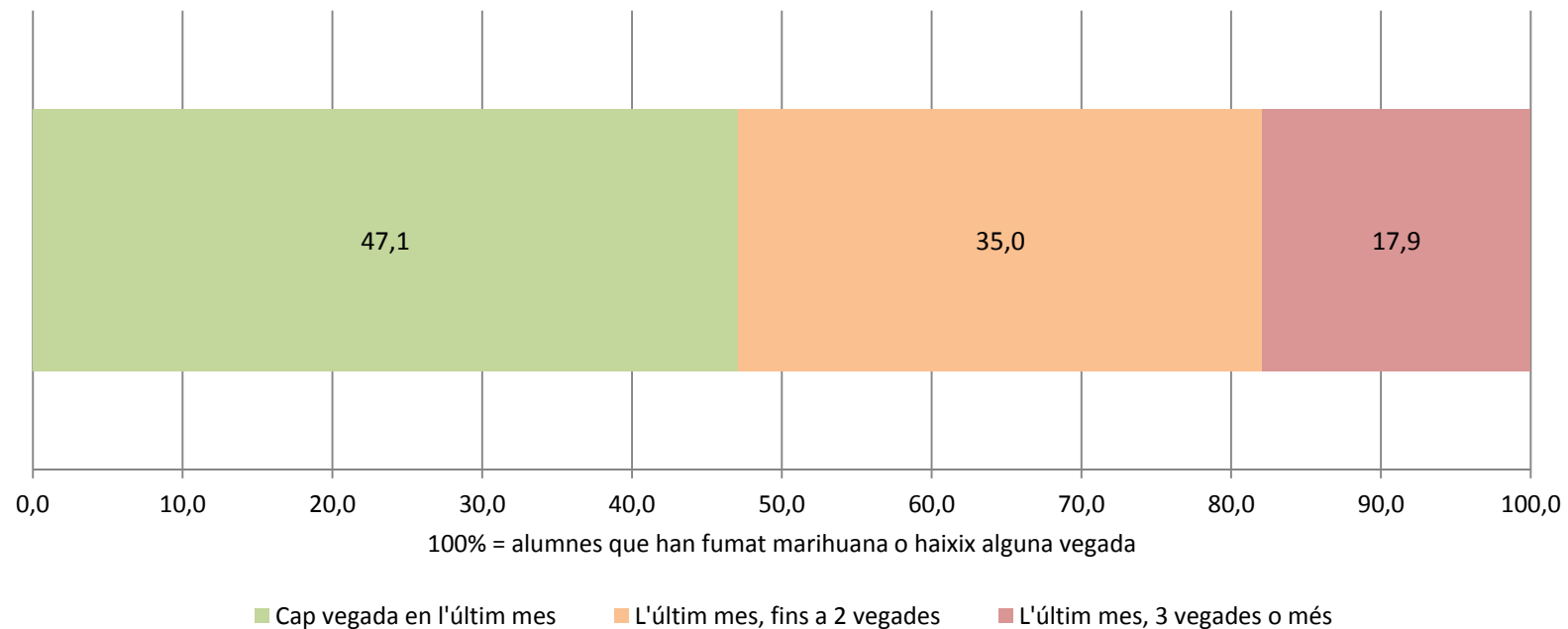
El 56% de l'alumnat afirma que ha pres begudes alcohòliques alguna vegada.
L'edat mitjana en que els alumnes van prendre alcohol per primera vegada és gairebé els 14 anys (13,6).
Més d'un 8% dels que han pres alcohol alguna vegada, ho ha fet 3 vegades o més durant l'últim mes.

El consum de tabac, alcohol i altres drogues

MARIHUANA O HAIXIX

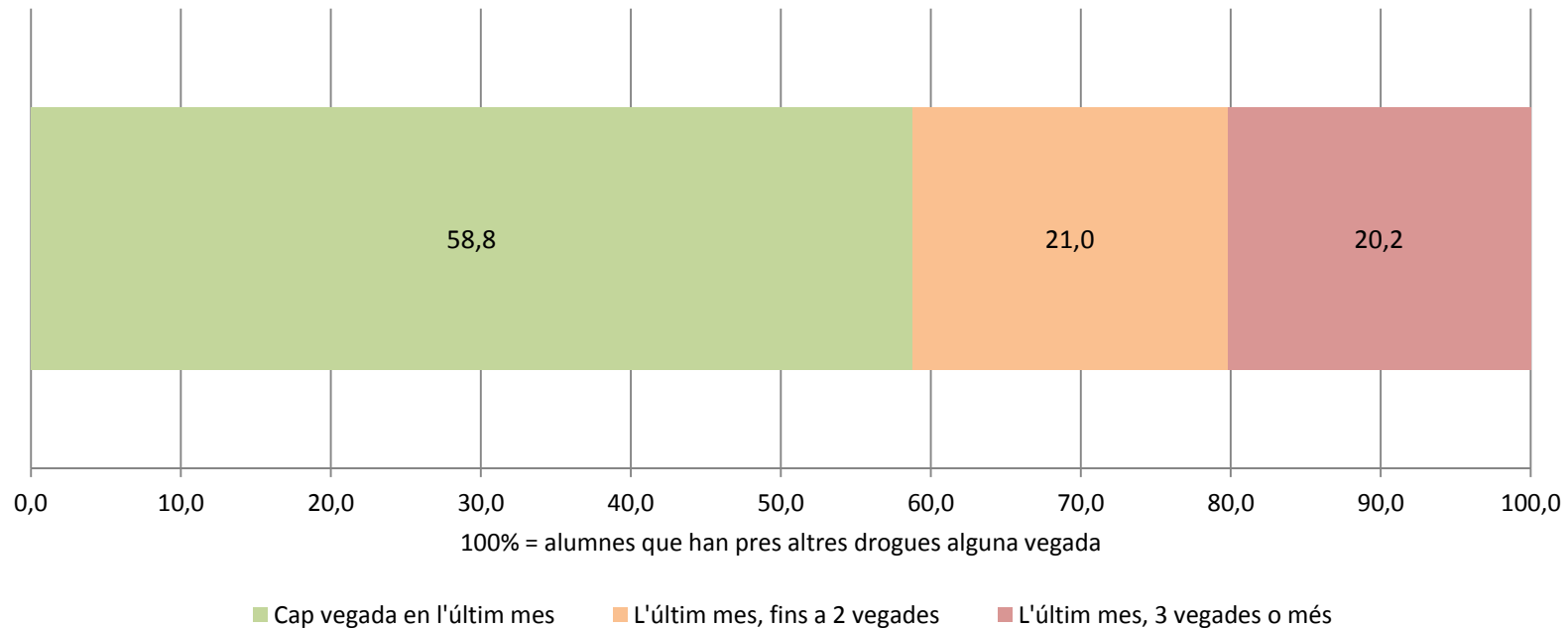
El 30% de l'alumnat de 14 anys i més afirma que ha fumat marihuana o haixix alguna vegada. Es va iniciar al consum de marihuana o haixix, de mitjana, als 15 anys (14,9). Un 18% **dels que han fumat marihuana o haixix alguna vegada**, ho ha fet 3 vegades o més durant l'últim mes.

El consum de tabac, alcohol i altres drogues

ALTRES DROGUES

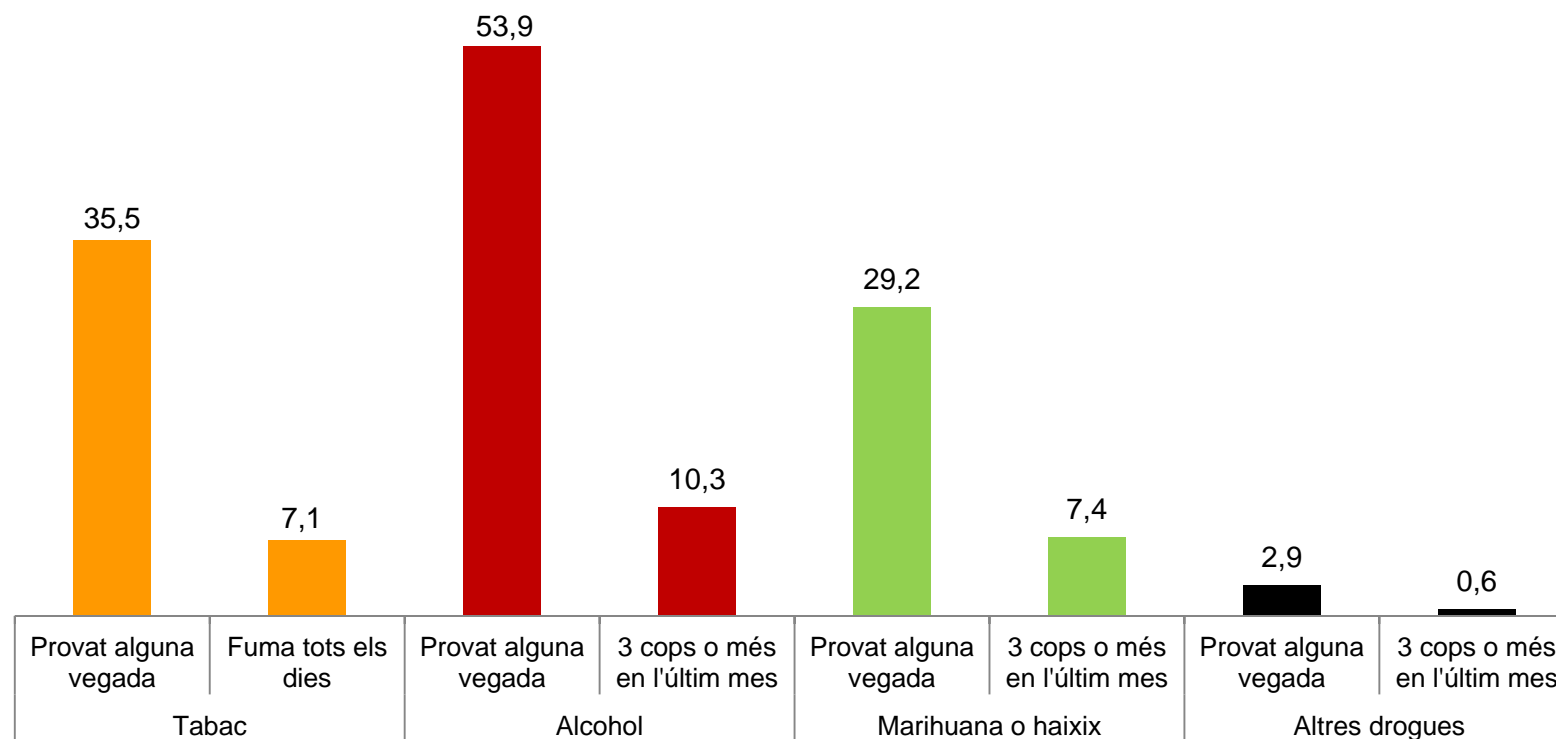
El 3% de l'alumnat de 14 anys i més afirma que ha pres altres drogues alguna vegada. Es va iniciar al consum d'altres drogues, de mitjana, als 16 anys (16,4). Un 20% **dels que han pres altres drogues alguna vegada**, ho ha fet 3 vegades o més durant l'últim mes.

El consum de tabac, alcohol i altres drogues

De totes les substàncies analitzades, la que més ha provat l'alumnat és l'alcohol (més de la meitat l'han provat alguna vegada).

Entre el consum més habitual, també trobem que el major percentatge és el referent a l'alcohol.

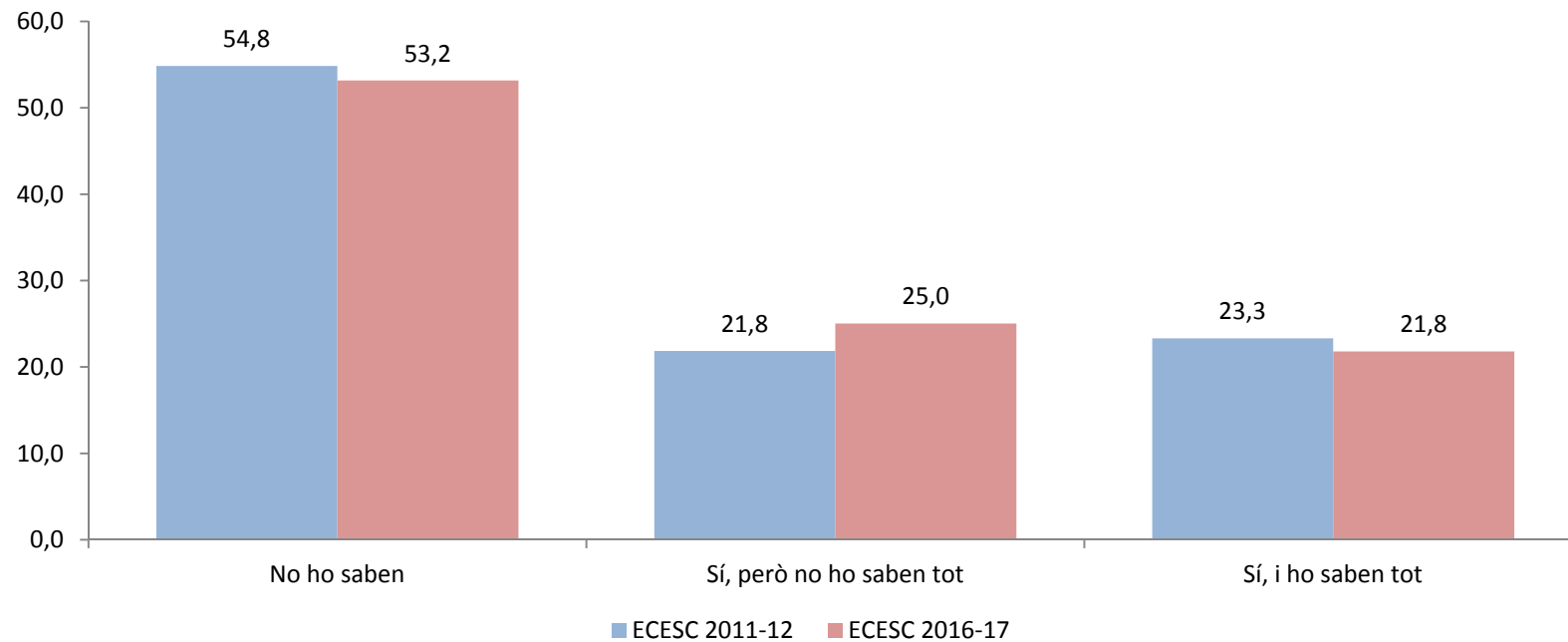

El consum de tabac, alcohol i altres drogues

Pregunta:

El teu pare o la teva mare saben que has consumit drogues?

El nivell d'ocultació del consum de drogues als pares és alt. Un 78% dels qui han consumit ho ha amagat totalment o parcial al pare i a la mare, valor similar al de l'última edició.

Generalitat de Catalunya
Departament d'Interior

interior.gencat.cat